

**Verzameling van oude en nieuwe gezangen voor al de
hoogtijden des jaars, en eenige lofzangen voor de feestdagen
der heiligen : ten dienste der Roomsch-Katholijke zangers en
zangeressen, op gemakkelijke zangwijze gesteld**

<https://hdl.handle.net/1874/236340>

VERZAMELING

VAN

OUDE EN NIEUWE GEZANGEN

VOOR AL DE

HOOGTIJDEN DES JAARS,

EN ENIGE

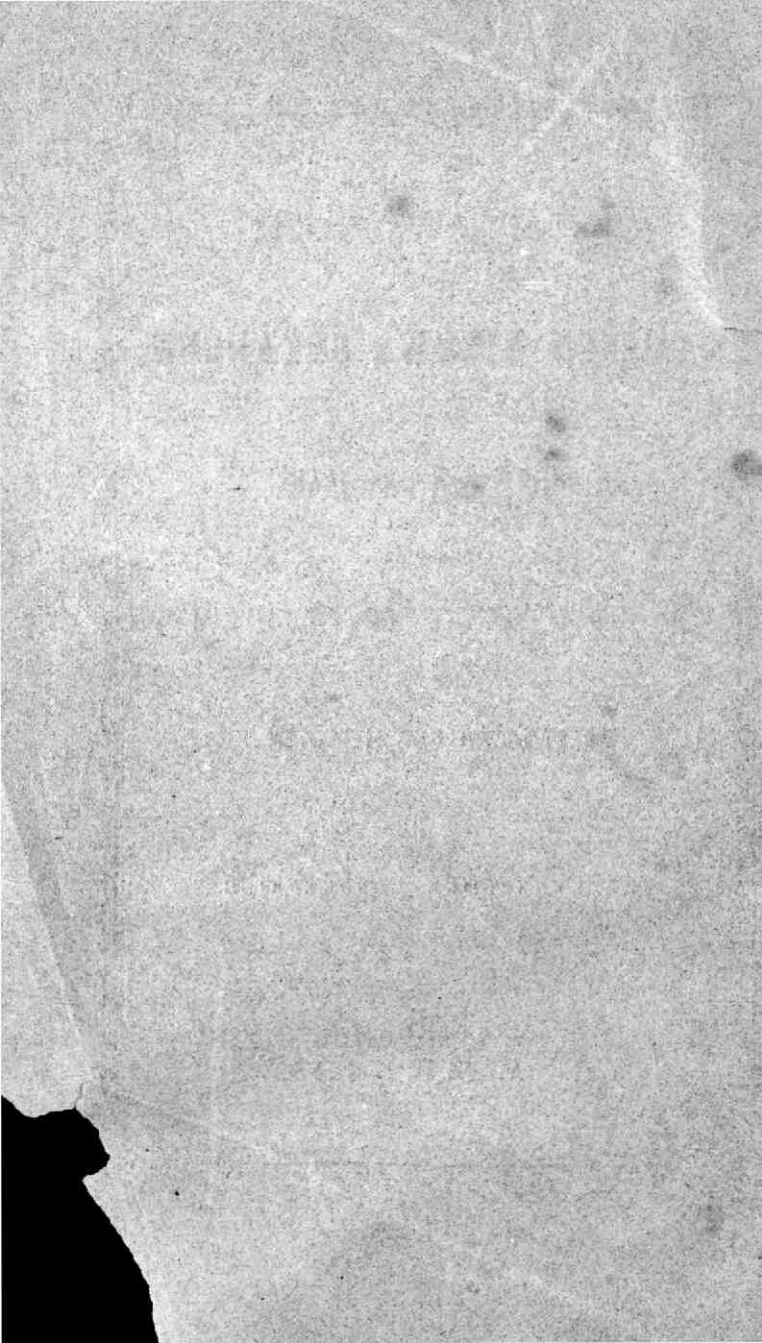
LOFZANGEN

VOOR DE

FEESTDAGEN DER HEILIGEN.

MET KERKELIJKE GOEDKEURING.

AMSTERDAM,
H. A. ZWEERS.

V

VERZAMELING

VAN

OUDE EN NIEUWE GEZANGEN.

 Eene afzonderlijke Orgel- of Piano-partij dezer
Gezangen, op Muzijknoten gedrukt, is mede bij
den Uitgever dezes te bekomen. Prijs *f* 1.25.

VERZAMELING

VAN

OUDE EN NIEUWE GEZANGEN

VOOR AL DE HOOGTIJDEN DES JAARS,

EN EENIGE

L O F Z A N G E N

VOOR DE

FEESTDAGEN DER HEILIGEN.

TEN DIENSTE DER

ROOMSCH-KATHOLIJKE ZANGERS EN ZANGERESSEN.

op gemakkelijke Sangwijzen gesteld.

AMSTERDAM,
H. A. ZWEERS.

1799.

GOEDKEURING.

Deze *Verzameling van oude en nieuwe Gezangen*, die door sommige liefhebbers van zang- en dichtkunst bijeengebragt, en op zangnoten gesteld zijn, heb ik naauwkeurig nagezien, en dewijl ik daarin niets heb ontmoet, dat of tegen het heilig Katholijk Geloof strijdig, of aan de goede zeden ontstichtig zoude zijn, oordeel ik, dat zij vrij in het licht gegeven en zelfs in onze Kerken, hetzij vóór of na de Godsdienst, tot lof van God en tot stichting der vergaderde Geloovigen gezongen mogen worden.

Amsterdam, 20 November 1799.

H. F. TEN HULSCHER.

Aartspriester.

VOORREDE.

De ongeregelde uitvoering van een aantal Nederlandsche Gezangen, die, welcer voor Roomsche-Katholieke huisgezinnen bestemd, ook in de Kerk somtijds vóór of na de heilige dienst der Misse, na de Vesperen, en doorgaans in den Kerstijde gebruikt werden, was de aanleidende oorzaak, dat deze Verzameling van oude en nieuwe Gezangen in 1799 in het licht kwam.

De overtuiging, dat ook in zangoefeningen, die geen wezenlijk deel van de openbare Godsdienst uitmaakten, de betamelijke stichting en orde behoorden plaats te hebben, deed de beschaafde Koren weldra besluiten, om van dit nieuwe werk gebruik te maken, en eenige oude Gezangen met derzelve onnutte rijmklanken, zonderlinge bastaard- en stopwoorden, te gelijk met sommige uit de maat gerukte, en voor verbetering onvatbare zangwijzen aan de vergetelheid op te offeren, en het gevolg is, dat men zoo niet meer als voorheen, door een wild geschreeuw omringd en gestoord wordt, en dat zelfs bij hen, die in de

zangkunst niet ervaren zijn, de vereischte orde beter dan te voren wordt in acht genomen.

De Opstellers, vertrouwend, dat het getal dezer Gezangen toereikende zoude zijn, om dat der afgeschafte te vervangen, hebben geoordeeld, zich te moeten bepalen bij zoodanige gemakkelijke, en in de maat gestelde zangwijzen, als tot besparing van meerdere kosten door Gregoriaansche noten konden afgebeeld worden, gelijk dan ook, tot bevordering van een gepast accompagnement, ter zelfder tijd eene afzonderlijke Orgelpartij met muzijknoten is uitgegeven.

Tot onderrigting kan het niet ondienstig zijn aan te merken, dat de Transpositie, bij de sleutels geplaatst, een geschikter middel is, om aan ieder zangstuk eene bekwame hoogte te geven, dan de bijvoeging van onderscheidene kruisen of mollen, die aan den ouden Gregoriaanschen zang vreemd zijn, en den zanger misleiden kunnen. Hij volge dan, naar aanleiding der gewone ut-, fa- of sol-sleutels, den natuurlijke (diatonieken) zangladder, zonder andere kruisen of mollen te gebruiken, dan die door toevallige teekens worden aangewezen.

Het woord Koorzang, bij sommige Gezangen voorkomende, geeft te kennen, dat die veel overeenkomst hebben met den Gregoriaanschen zang, terwijl al de andere, als met meer gebrokene of gefigureerde noten voorzien zijnde, eenen muzikalen smaak in het aangewezen Tempo vereischen.

De spelling, welke om hare verscheidenheid de twee vorige uitgaven ontluisterde, en waarover de Verzamelaars zich niet hadden kunnen vereenigen, is in dezen druk merkelijk verbeterd; voor het overige is er tijd noch moeite gespaard, om de proeven dezes werks van alle misstellingen te zuiveren. Indien nogtans, hetzij onder het afdrukken der noten, of anderzins, feilen mogten ingeslopen zijn, gelieve de bescheiden Lezer die, waar het noodig zij, te verbeteren.

UITLEGGING DER ZANGTEEKENEN.

 beteekent in de muziek eene volle maat van 4 kwartnoten.

 dezelfde maat, verkort op $\frac{2}{2}$.

 of

een halve noot,
in éénen adem
te zingen.

een kwart.

een achtste.

drie achtste.

rustteeken
van $\frac{1}{2}$ noot.

rustteeken
van $\frac{1}{4}$ noot.

rustteeken
van $\frac{1}{8}$ noot.

 verlenging van een rustteeken of noot (*point d'orgue*).

GEZANGEN

IN

DEN ADVENT.

GEZANG I.

Koorzang.

G sleutel.

Op, Zondaar! die niet schreit, Maak
u door rouw be-reid, Ter komste van Gods
Zoon, Die neërdaalt uit zijn' troon: Hij komt,
Hij komt Ons zoeken teederlijk; Doe met oot-
moed nu ware boet', Zoo schenkt Hij u zijn rijk.

Verlaat het zondenpad,
Ga tot het reine bad,
Leg af den wereldlust,
En geef uw ziele rust:
Deez' tijd, deez' tijd
Diene u ter boete en beê,
Nu God de Heer komt tot u neêr,
En biedt u zijnen vreê.

Ontwaak dan, mensch! ontwaak
 Uit uwe zonde, en haak
 Naar uw en Vredevorst,
 En lesch uw' ziele dorst:
 Ontwaak! ontwaak
 In deez' genadetijd;
 Volbreng uw' pligt, wyl 't hemelsch Licht
 U roept ten zondenstrijd.

De Heer en Vorst van all'
 Gaat dalen in dit dal,
 Voor ons, die door 't venijn
 Der slang verdorven zijn.
 Het Woord, het Woord
 Des Vaders is gereed,
 Voor die gewond zijn door de zond'
 Van Adams boomvruchtsbeet.

Reeds naakt de blijdste dag,
 Dien ooit het schepsel zag:
 De dag, die 't menschedom redt,
 En 't helsch serpent verplet.
 O mensch! o mensch!
 Treed toe, de tijd is kort;
 Opdat ge in nood, door d'eeuw'gen dood
 Niet overvallen wordt.

Dus, Katholijke Schaar!
 Neem dezen tijd wel waar;
 Val met een' diep' ootmoed
 Den Vredevorst te voet,
 En bid, en bid,
 Dat, door zijn' liefdeband,
 Hij u bereid', en zoo geleid'
 In 't hemelsch Vaderland.

GEZANG II.

Getrokken uit de groote Antiphonen van den Advent,
genaamd O.

Teederlijk.

C
sleutel.

O Wijsheid! uit God zelv' ge-boren! Die
al-les in uw weegschaal wikt, Voorziet, be-
zorgt en zacht beschikt, Ei kom! wij wenschen u te hoo-
ren. Ja kom, en wil ons krachtig leeren Den
weg, die naar den Hemel leidt, En maken onze
ziel bereid, Om zich opregtlijk te be-kee-ren.

O God! die Isrels Volk geleidde,
Aan Mozes in het vuur verscheen,
Uw Wet schreef in den harden steen,
En 't met uw gunsten overspreidde:
Ach! wil tot ons ook nederkomen,
Verlos ons door uw sterke hand,
En voer ons naar 't beloofde Land,
Dat overvloedt van vreugdestroomen.

O Bloem! uit Jesses stam te wachten!
 Op wien de Vorsten zullen zien,
 Tot wien het Heidendom zal vliên,
 En zich door U gelukkig achten.
 O Heilbloem! wil voor ons ontspruiten,
 Laat ons beschouwen uwe kleur,
 Inademen uw' zoete geur,
 En werp het slangengif naar buiten.

O Gij! die zult den scepter voeren,
 Den sleutel dragen, die ontsluit,
 Wiens magt door niemand wordt gestuit,
 Wiens rijk ook niemand kan ontroeren:
 Wil toch, o Magtige! verschijnen,
 Verbreek de ketenen dergeen',
 Die, door benaauwdheid en geweên,
 In hun gevangenissen kwijnen.

O Heillicht! dat eens op moet dagen,
 O Glans van 't eeuwig schittrend Licht!
 O zuivre Zon! wiens aangezigt
 Niets ongeregtigs kan verdragen.
 Ei! kom te voorschijn uit de kimmen,
 Bestraal degenen, die ontbloot
 Van licht, thans, uit het land der dood,
 Verlangen tot U op te klimmen.

O Vorst der volken! hun Verlangen!
 O Hoeksteen! die de harten bindt
 Van Jood en Heiden, hoogst verblind,
 Zij zullen uwe Wet ontvangen.
 Kom dan, o Heiland aller menschen!
 Uw liefde zij aan hen besteed;
 Zij zijn door U uit leem gekneed;
 Vervul hun zuchten en hun wenschen.

O God! die eens met ons zult wonen,
 Wiens Wetten zullen zijn betracht,
 Wiens komst het Heidendom verwacht,
 Ei! kom, en wil uw aanschijn toonen;
 Wil, o Emmanuël! afdalen,
 Om in den nood ons bij te staan,
 Te redden, en van schuld te ontslaan,
 Wil ons met uwe gunst bestralen.

GEZANG III.

Langzaam.

D
sleutel.

'k Groet U, Ma - ri - a! Maagd van God ver -
 heven; Gij zijt ge - zegend boven alle vrouwen;
 Gij zijt de Moeder, die ons brengt het leven, en
 doet be - trou - wen.

Vele genaden hebt Ge, o Maagd! bekomen,
 God is met U, ja, Gij kunt Hem behagen;
 Hij doet zijn gunsten in U overstroomen,
 uw levensdagen.

Hoor welk een boodschap Gabriël bij dezen
U van Gods troon brengt: Gij, o Hemelschoone!
Gij zult ontvangen, en de Moeder wezen
van eenen Zone.

De naam, o Maagd! dien Gij aan Hem zult geven,
Die naam is JESUS: Hij zal onze wenschen
Voldoen, en schenken zaligheid en leven
aan alle menschen.

Hoor ons, Maria! zeg: de Heer gebiede;
Laat deze Bode spoedig opwaarts keeren;
Zeg: 'k ben zijn dienstmaagd, zeg: dat mij geschiede
naar 't woord des Heeren.

Laat nu, o Heem'len! ja laat nu afdouwen,
Gij, Wolken! regent ons den Uitverkoren,
Die, om ons, uit de nedrigste der vrouwen
wil zijn geboren.

Lof zij den Vader, Lof den Zone mede:
Lof zij den Heil'gen Geest, in alle tijden:
Lof U, Maria, dat we ons eens in vrede
met U verblijden.

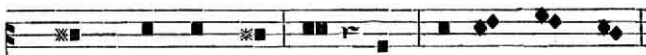

GEZANG IV.

Koorzang.

*B mol
sleutel.*

U, Eeu - wi - ge en al - mag - tig ! U ,

God ! aan - roe - pen wij ; Wil on - zer zijn ge -

dachtig , Maak Jakobs huis eens blij' : Wil

den Mes - si - as zen - den , Die ons ver - los - sen

zal Van al - le ziel - el - len - den , Ge -

wrocht door A - dams val.

Ach ! mogt mijn oog aanschouwen ,
 Die reine Hemelmaagd ,
 Deze edelste aller vrouwen ,
 Die God zoo heeft behaagd ,
 Dat zij eens zal ontvangen
 Den Heilvorst , 't eeuwig Goed ,
 Hem , die steeds ons verlangen
 Naar 't heilgoed stijgen doet .

'k Bemin van ganscher harte
 Deez' Maagd , deez' Deugdenson ,
 Die 's menschdoms vijand tartte ,
 Wijl zij Gods gunsten won ;

Want zij is uitgelezen
 Van in der eeuwigheid,
 Om Moeder eens te wezen
 Van Zijne Majesteit.

De Engel.

Ik groet U, vol genade,
 Gezegend zijt Gij mij;
 De Heer is vroeg en spade
 Gansch met U, blijft U bij;
 Hij heeft U uitverkoren;
 Hem zijt Gij toegewijd:
 Uit U zal zijn geboren
 Gods Zoon, die 't al verblijdt.

Maria.

Wil mij uw woord verklaren,
 Zeg mij den zin daarvan,
 Hoe zou ik kunnen baren,
 Ik kende nooit een' man?
 Geen man kwam mij ontrusten
 In mijne zuiverheid;
 In God zijn mijne lusten,
 'k Ben tot zijn' dienst bereid.

De Engel.

God wil uw' lof verbreiden,
 Daarom wees niet bevreesd;
 Hij zal, o Maagd! U leiden,
 En zenden zijnen Geest.
 Diens kracht zal U omschijnen,
 Daar Gij, van Hem vervuld,
 Maagd blijvend' zonder pijnen,
 Gods Moeder worden zult.

Maria.

Gods wil is mij gebleken,
 'k Heb zijn besluit gehoord;
 'k Zal nu vol blijdschap spreken,
 't Geschied' mij naar uw woord.
 Mijn ziel maakt groot den Heere,
 Mijn geest springt op van vreugd,
 Ik zing ter zijner eere,
 Door zoo veel gunst verheugd.

Laat ons nu blijde toonen
 Aanheffen tot hare eer;
 Haar voorspraak doe ons wonen
 Bij God, haar' Zoon en Heer.
 Maria! doe ons pralen
 In 't zuiver goud der deugd,
 Opdat we in 's Hemels zalen
 Meêdeelen in uw vreugd.

G E Z A N G E N

IN

DEN KERSTIJD.

GEZANG V.

Matig vrolijk.

D
sleutel.

Verheug u, Christenschaar! Wil juichend

lo - ven, Hem, die van bo - ven Komt, en maakt

den heilweg klaar. De vreugdrijke Englenstem

Drijft ons naar Bethlehem, Alwaar ge-boren is het

Kind, Gods Zoon, die ons be - mint.

Hij komt van 't Hemelhof,
 En brengt ons mede
 Den zielevrede;
 Hem zij hartedank en lof!
 Treedt aan, valt Hem te voet,
 Hij is ons hoogste Goed,
 Hij boet voor ons en maakt ons vrij
 Van zondenslavernij.

In eene reine Maagd
 Werd Hij ontvangen;
 Al ons verlangen
 Was Hij, die onze ellend' draagt.
 Zijn goddelijke gloed
 Ontvonke ons kil gemoed;
 Doe ons, met lofzang en gebeên,
 Tot Hem ten stalle intreên.

Minrijke Vredevorst!
 Verhoor ons smeeken:
 Lesch uit uw beken
 Onzen heil- en hemeldorst.
 Laat uit uwe ootmoedszucht
 Ons trekken deze vrucht:
 Dat we U, verleen ons die genaê,
 Steeds volgen vroeg en spaê.

GEZANG VI.

Koorzang.

D
sleutel.

O Kersnacht! een der langste nachten,
Des Hemels licht breekt door met krachten
Regt mid - den in de duis - ter - heid. De
glans der ster - ren in het duis - ter Ver-
baast de her - ders door zijn' luis - ter,
Als 's werelds vreë hun wordt verbreid.

Een Engelrei verkondigt vrede;
Een helder licht wijst hun de stede,
Alwaar de God-Mensch nederligt;
In eenen stal was, bij twee beesten,
In eene kribb', den Allermeeften
Op 't hooi een ligplaats toegerigt.

Op 't hooi! gewonden, ja, in doeken,
Ligt Hij, Verlosser, die de vloeken
Van 's menschedoms welverdiende straf
Op zijne schoudren hier moest dragen,
En zoo, door lijden, pijn en slagen,
Moest door den dood gaan in het graf.

Om ons met Hem te doen verrijzen,
 En eeuwig Hem door zang te prijzen,
 Voor zijne liefde, die Hem leidt,
 Om neêr te dalen van hier boven,
 En zoo op de aard' te zijn verschoven,
 Om aller menschen zaligheid.

O, minrijk Kind! en God te gader!
 Een met den Heil'gen Geest en Vader,
 Die is, die was, die wezen zal:
 Van wien, in wien, door wien wij leven,
 Wil ons toch die genade geven,
 Dat wij U kennen Een en Al.

GEZANG VII.

Navolging van den Lofzang *Christe Redemptor*.

Langzaam.

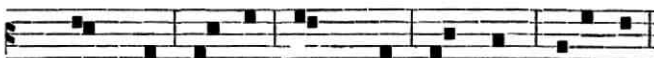
B mol
sleutel.

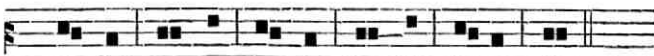
O, Jesus! vleesch ge - worden woord! De

Morgen - star, die elk be - koort, Des Vaders

Zoon van eeuwig - heid, Ge - lijk met Hem in

Majes - teit, in Majes - teit, in Majes - teit.

O Heiland! Glans van 't eeuwig Licht!
 Tot U blijft onze hoop gericht,
 Verhoor 't geroep van onze beê,
 Verleen genaê, schenk uwen vreê.

't Heeft immers U, o Heer! behaagd
Te dalen in den schoot der maagd,
Om 's menschen heil en zaligheid,
Te worden Vleesch, zoo lang voorzeid.

Deez' dag, waarop elk Christen juicht,
Deez' blijde dag Uw komst getuigt,
Als Engel, dien de Vader zond,
En Middelaar van 't Nieuw Verbond.

Waar zag me ooit zulk een liefdegloed!
Wees welkom, Jesus! wees gegroet,
Wat hemel, aarde en zee bewoont,
Zijn blijdschap thans door lofzang toont.

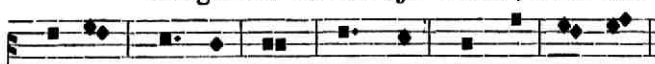
Van ons, bevrijd van 't helsch gebroed,
Door 't vloeijen van uw dierbaar bloed,
Zal, Heer! zoo nu als na deez' tijd
U eer en lof zijn toegewijd.

GEZANG VIII.

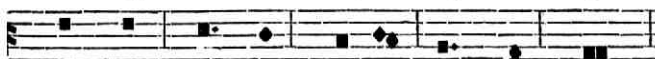
Matig vrolijk.

A
sleutel.

Aangenaam en lief-lijk duister, Door der

sterren glans ver-licht, Gij voor-spelt een' morgen-

luis - ter, Waar de schoonste dag voor zwicht;

Wijl Mes - si - as dezen nacht Zijnen Hemel-
troon ver - laat, Voor het mensche - lijk ge - slacht,
Dat in de erfschuld treuren gaat.

Hij komt het den vrede schenken,
Dien 't verloor door Adams val.
Heilrijk lot! wie durfde denken,
Dat de Godheid in een' stal
Zou verschijnen als een Kind,
Nedrig, in 't verborgen groot,
Dat, daar 't willige armoê mint,
Rust zoekt in een' maagdenschoot.

Want Maria, die in 't leven
Nooit door blinde drift bezielde,
Maar door hemelmin gedreven,
's Werelds schijnschoon dwaasheid hield,
Blijft nog Maagd, schoon Moeder Gods,
Daar zich 't Eng'lenheir verheugt
In deez' heil- en deugdenrots,
Zoo voor ouderdom als jeugd.

Welk een vreugd! wat zielsgenoegen
Wordt ons zoekend hart gewaar,
Als we in Bethlem ons vervoegen,
En den Albeheerscher daar,
Op den schoot der Moedermaagd,
Zien in 't kleed der sterfelijkheid;
Hem, die 't beeld der Godheid draagt,
Ons ten heil zoo lang voorzeid!

Biedt Ge U aan, om ons te winnen,
 Tot dat smartlijk oogenblik,
 Sterk dan, Jesus! onze zinnen,
 Om te ontgaan des vijands strik,
 Die ons waar geluk benijdt;
 Maar, de Hemel zij geloofd!
 't Heillicht, dat Gij voor ons zijt,
 Heeft zijn dwaallicht uitgedoofd.

GEZANG IX.

Koorzang.

G
stautel.

O za - lig, hei - lig Beth - le - hem! Van

duizend' steden uitverko - ren, Ver-eerd meer dan Je-

ruzalem, Want Jesus is in u ge - bo - ren.

O, Bethlehem! wel kleine stad,
 Klein van begrip, maar groot van waarde,
 Gij zijt dat allerêelste vat,
 En de allerrijkste stad der aarde.

Verheug u dan, o Israël!
 Hoe mogte u meerder heil omringen?
 Tot u treedt in, Emanuël,
 Wil uit den zondenslaap opspringen.

O, Vorst Messias! wondergroot!
 Hoe wordt Gij hier aldus gevonden,
 Op hooi en stroo, in zulk een' nood,
 In arme doekjes teêr gewonden?

Gij hebt het Firmament gemaakt,
 Alwaar U loven 's Hemels Geesten;
 Maar hier, in armoê en schier naakt,
 Ligt Ge onder d'adem van twee beesten.

Gij wordt geboren in een' stal,
 Geen' mensch bekend, bij nacht, in 't stille;
 Maar de Englen zingen met geschal:
 Vrede aan den mensch' van goeden wille!

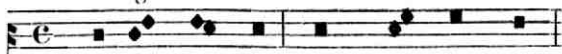
O, magtig God! ons opperst' Goed!
 Wat liefde heeft U dus getrokken,
 Dat Gij aanneemt ons vleesch en bloed?
 't Is om den mensch tot U te lokken.

Kom dan tot Hem, gij, Adams kind!
 Hoe kunt gij nog de wereld minnen?
 Daar Jesus zich aan u verbindt,
 Draag aan Hem op, hart, ziel en zinnen.

GEZANG X.

Gematigd.

A
 sleutel.

Die de zon haar licht kwam ge - ven ,

Ligt hier in den duistren nacht, Die al 't schepsel

schenkt het leven, Wordt van ve-len hier veracht:

Hij, de Heer van 't groot heelal, Die het alles

kleedt en voedt, Ligt hier naakt in d'armen stal,

Ziet eens wat zijn liefde doet.

Hij, Hij ligt hier zelf in banden,
 Die de vrijheid baren zou,
 Die de Serafs doet ontbranden
 Ligt en trilt hier zelf van kou'.
 Hij, voor wien de Hemel beeft,
 Die al de aard' met vuur beschonk,
 En met all', wat op haar leeft,
 Ligt hier zonder vuur of vonk.

Die aan 't voglenheir de veëren,
 't Vee en vacht en deksel gaf;
 De Oppervorst, de Heer der heeren,
 Krijgt zelf maar een' herders staf
 Van de herdren, arme liën,
 Voor zijn kribbe stroo en hooi,
 Daar zij Hem ten voedsel biën
 De offers van hun schaamle kooi.

't Eeuwig Woord ligt zonder spreken;
 Kom nu, zondaar! spreek, 't is tijd,
 Boet uw zondige gebreken,
 Maak ze u aan zijn kribbe kwijt.

Spreek Hem nu ootmoedig aan,
 En belijd Hem uwe schuld,
 Daar gij van uwe euveldaên
 't Vol ontslag verkrijgen zult.

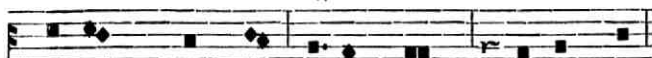
Bied Hem dan uw hart en leven,
 Zeg: Heer! dit is voor U alleen,
 'k Zal het aan het vleesch niet geven,
 Noch de wereld: neen! o neen!
 'k Wil het nooit ten dienste biên
 Aan hetgeen mij van U scheidt;
 Maar aan U, dat het U dien'
 Nu en in alle eeuwigheid.

 GEZANG XI.

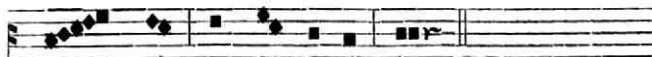
Koorzang.

 B mol
 sleutel.

Mijn ziel, gewekt door de Englenstem, Spoedt

 zich verrukt, naar Beth-le-hem, Om daar te aan-
 tr

bidden 't nieuw ge - bo-ren Kind, Waarin, vol

vreugd, zij haar' Verlosser vindt.

O Kind van eindelooze magt!
 Eeuw in, eeuw uit, met smart verwacht;
 Gedoog, dat ik voor U hier nederkniel',
 Voor U, die komt tot heil van mijne ziel.

Daar 't Godlijk Licht met de aarde paart,
 Een Hemelheir bijeen geschaard
 U looft, wie juicht thans niet, wiens hart zwijgt stil?
 Daar Gij brengt vreê den mensch' van goeden wil.

Ik zing dan ook met de Engelenrei
 Uw' lof, terwijl ik met U schrei,
 Om mijne schuld, die U in het aardsche dal
 Uit liefd' doet komen, U, mijn God! mijn Al!

Bezit mijn ziel, o Hemelvorst!
 Gij, Heer! naar wien zij snakt en dorst,
 Ontvang haar' tranenvloed en haar gebeên,
 Wijl Gij om haar komt dalen hier beneên.

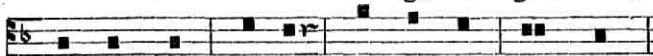
Bestuur mijn hart, mijn ziel en zin,
 En geef, dat ik, uit wedermin,
 U bijblijv', steeds tot uwe dienst bereid,
 Om U te loven, Heer! in de eeuwigheid.

GEZANG XII.

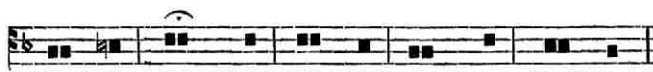
Vrolijk.

C
sleutel.

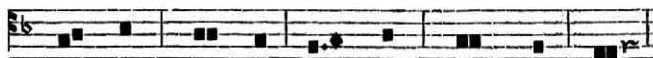
O welk een schittring, welk ge-flonker,

Ontwaar 'k in 't donker! Des Heilands komst wordt

hier ge - meld; Het heir van God, den Hart-ont-

von - ker, Met een he - mel - licht ver - zeld,

Brengt deez' tij - ding, Brengt deez' tij - ding
 Aan de her-ders op het veld, Aan de her-
 ders op het veld.

Gods Afgezant zegt: Wilt niet vreezen;
 Maar vrolijk wezen,
 Mijn boodschap geeft u stof tot vreugd,
 De Zaligmaker, nooit volprezen,
 De oorsprong van uw zielsgeneugt,
 Is geboren,
 Is geboren,
 Gaat, begroet Hem, weest verheugd! *bis.*

Men hoort terstond de Hemellingen,
 Verruklijk zingen
 Een blij gezang tot Godes eer,
 De herders, die deez' mare ontvingen,
 Gaan ten stalle in, knielen neêr,
 Zij aanbidden,
 Zij aanbidden
 Jesus, hunnen Opperheer. *bis.*

Mijn ziel! kom in deez' stal vernachten;
 Wil daar betrachten
 Gods liefde tot den sterveling,
 En loof Hem uit al uwe krachten,
 Hij zoekt uwe zaliging;
 Ja Hij leidt u,
 Ja Hij leidt u
 In der uitverkoornen kring. *bis.*

GEZANG XIII.

Gematigd.

C
sleutel.

O wat wonder-lij-ke dingen, Wat een on-ge-
woon ge-zigt! 'k Hoor hier de Englen vrolijk zingen,
'k Zie bij nacht het hemelsch licht. Ach! wat groote
won-der-he-den Vind ik in een' bees-ten-stal;
'k Zie een Kind, dat hier be- ne - den
Vreê brengt, Kind, doch Heer van all'.

De Eeuwige wordt nu geboren,
Die niet lijden kan, lijdt pijn,
't Woord heeft zijne spraak verloren,
En de Zon is zonder schijn.
De Almagt is in slechte doeken,
Wijsheid zelf schuilt in dit Kind,
De Englen komen God daar zoeken,
Waar 't onnoozel Wicht zich vindt.

Wie kan dit ooit achterhalen,
Dat het is geweest een stal,
Om den luister te bepalen
Van den Koning van 't Heelal?

Daar Gods Zoon zich komt vertoonen
 In de diepste nedrigheid,
 Bij de beesten wil Hij wonen
 In de plaats Hem toebereid.

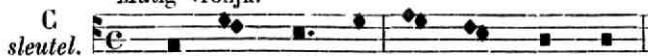
Weg dan, rijkdom! pracht en eeren!
 Liever ben ik nedrig, rein,
 Daar ik zie den Heer der heeren,
 Arm, verlaten, zwak en klein.
 Beter in den stal te blijven
 Bij Maria en haar' Zoon,
 Dan de wetten voor te schrijven
 Op Herodes trotschen troon.

Bij de kribbe is mijn genoeg,
 't Is de stal, die mij behaagt,
 'k Zal mij hier bij Jesus voegen,
 En bij de allerreinste Maagd.
 Vruchtloos is het op te zoeken
 Schatten, hoogen staat en eer,
 Alles vindt men in deez' doeken,
 In dit Kind, mijn God en Heer.

 GEZANG XIV.

De Lofzang *Laetabundus exultet fidelis chorus.*

Matig vrolijk.

Hoe laat zich de blijdschap hoo - ren

Van de t' zaamge-vloeide schaar! Die 't gejuich der

Englen-koren In haar' boezem wordt ge-waar;

Nu de Heerscher van al de aarde, Nu de Koning

van 't Heel-al, Dien een maagden-schoot haar baarde,

Wordt ge-bo-ren in een' stal.

De Engel van den Raad des Heeren
 Komt, als 's levens rijkste bron,
 't Ligchaam van een' Maagd vereeren;
 Uit een ster verschijnt een Zon.
 Deze Zon gaat nimmer onder,
 Deze ster blijft, rijkst van glans,
 Schitteren, als het grootste wonder,
 Aan den blauwen hemeltrans.

Zoo, gelijk een ster in 't duister
 Blinkt en licht, is deze Maagd,
 Altijd zuiver, rijk in luister,
 Met haar' Zoon, reeds opgedaagd:
 En gelijk geen ster in 't stralen
 Ooit den glans der andren dooft,
 Ziet men ook den luister pralen
 Van den Zoon, om Moeders hoofd.

Ziet, de hooggetopte ceder,
 De eer der bergen van 't heelal,
 Daalt bij nedrig hyssop neder,
 Neemt een plaats in 't lage dal.

't Woord, de beeldtnis van den Vader,
 Wordt nu vleesch uit eene Maagd,
 Die dus God en mensch te gader
 In haar zuiver ligchaam draagt.

Isaïas kwam 't verkonden,
 En der Joden Synagoog
 Bleeft met blindheid nog omwonden,
 Schoon dat licht haar straalde in 't oog,
 Maar gelooft zij geen Profeten,
 Zij geloov' dan 't Heidendom,
 De Sybillen doen 't haar weten,
 Geen orakel blijft er stom.

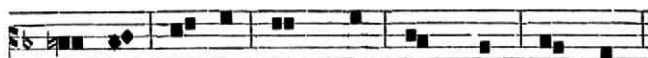
Ongelukkige! wil nadren,
 Leg toch af uw ongelooft,
 Hoor de stem van uwe Vadren,
 Blijf niet voor hunne inspraak doof.
 Dien de Aartsvaders u voorspelden,
 Hij, die 's Vaders oog behaagt,
 Dien de schriften u vermelden,
 Is geboren uit een' Maagd.

 GEZANG XV.

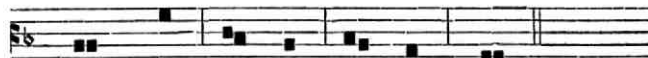
Vrolijk.

B mol sleutel.

Geef nu, o mensch! een liefde - blijk,
 En zing op blij - den toon: God noodt ons

al - len tot zijn rijk, Daar - om zendt Hij zijn'

Zoon. Daar - om zendt Hij zijn' Zoon.

Hij daalt, die ons behoeden zal,
 Om ons wordt Hij een Kind;
 Ga, ga naar Bethlems beestenstal
 Hem zien, die ons zoo mint. *bis.*

Een Engel brengt deez' blijde maar'
 Van ons verlossingswerk,
 De vreê wordt door Gods Englenschaar
 Verkondigd door het zwerk. *bis.*

Gods Zoon, omkleed met vleesch en bloed,
 Geboren uit een' Maagd,
 Ligt daar: o wondre liefdegloed!
 Dien Hij den mensch toedraagt. *bis.*

Om ons komt Hij uit 's Vaders schoot,
 Om ons komt Hij beneên;
 Treed toe dan, mensch! in uwen nood,
 Met lofzang en gebeên. *bis.*

Juich, juich! mijn ziel! maak blij geschal,
 Zing zijnen naam ten prijs,
 Hij is 't die u geleiden zal
 In 't hemelsch Paradijs. *bis.*

GEZANG XVI.

Langzaam.

C
sleutel.

De Spiegel van Gods Ma - jes - teit, De
Glans van 't eeuwig Licht, Het Beeld van Gods zelf-
standigheid, Ver-schijnt aan ons ge - zigt.

De Ster uit Jacob opgegaan,
Het Zaad van Abraham,
Gaat zich met onze schuld belaën,
De Leeuw uit Juda's Stam.

Die de *Alpha* en de *Omega* heet,
't Beginsel en het end',
Is met een' heerschappij bekleed,
Die geene palen kent.

De Zoon van David, Jesse's Spruit,
De God van Israël,
Volbrengt zijns Vaders raadsbesluit;
Hij is de Emanuël.

Gezegend is Hij, die, alhier,
Komt in des Heeren naam;
Ontbloot van allen aardschen zwier,
Roept Hij zijn volk te zaam.

Hij is geboren uit een' Maagd,
Gods welbeminde Zoon;
Hij is 't, die onze smarten draagt,
O mensch! volg zijn geboën.

GEZANG XVII.

Koorzang.

B mol sleutel. *C*

Angst en zorg en kom-mer vlugten,
't Menschdom heeft niets meer te duch - ten;
Want in eenen ar-men stal Is den Red-der,
is den Redder van 't heel - al, Ter geboorte een
plaats ge-we-zen, Om uit liefde, om uit liefde ons
te ge-ne-zen, Van het aan-ge-bo-ren kwaad,
Daar de ziel om treuren gaat. Daar de ziel om
treuren gaat.

Hij, der Englen lust en leven,
Voor wiens magt de duivels beven,
Ligt hier naakt als zonder kracht,
Heel verschoven, heel verschoven en veracht.

Hij, die 't zonlicht eerst verwekte,
 En den sterv'ling, en den sterv'ling overdekte
 Met zijn godlijk liefdevuur,
 Beeft van koude in de open schuur. *bis.*

Welk een' plaats vol zorglijkheden,
 Koost Gij voor U teed're leden,
 Teeder kindje! was 't bestemd,
 Dat Ge om zondaars, dat Ge om zondaars, vast-
 In der zonden boei, te ontheffen, (geklemd
 't Vreêverbond met, 't vreêverbond met God te treffen,
 Tot der menschen heilbehoud,
 Dus op de aard' verschijnen zoudt? *bis.*

Hoor dan ons ootmoedig smeeken,
 Smoor de zondige gebreken,
 En gedenk geen jonkheids schuld;
 Maar verleen ons, maar verleen ons, bij geduld,
 Kracht, om 't zondigen te weren,
 U als 't hoogste, U als 't hoogste Goed begeeren,
 U, die ons den weg bereidt
 Tot een zalige eeuwigheid. *bis.*

 GEZANG XVIII.

Deftig.

D
steutel.

De scha - du - wen ver - dwij - nen, Wij

zien aan 's He-mels , trans, Met schit-te-renden

glans, De schoonste ster ver - schij - nen, Die
aan ons komt ver - konden, Dat 's le - vens Opper -
heer Daalt, van zijn' troon van eer, Op de aarde om
on - ze zon - den.

Welaan nu, stervelingen!
 Verheft uw hart en stem,
 Om 't nedrig Bethlehem
 Een' lofzang toe te zingen:
 Daar is Hij nu geboren,
 In eenen armen stal,
 Die u herstellen zal,
 In 't heil door u verloren.

O Roem en Eer der steden!
 Wat wordt uw heilstaat groot,
 Daar Ge, uit een maagdenschoot,
 Met teere en kindsche leden,
 Den Meester, Heer en Koning
 Van hemel en van aard',
 Ziet, tot uw' lof, gebaard
 In eene herders woning.

Komt, volgen wij de reijen
 Van 't juichend Engendom,
 En blijden herdrendrom,
 Met fluiten en schalmijen;

Laat ons zijn' lof verbreiden,
 Die uitwischt schuld en leed
 Van Adams boomvruchtsbeet,
 En ons ten heil zal leiden.

Men eere en loov' den Vader,
 Die, in zijn een'gen Zoon,
 Zijn goedheid spreidt ten toon,
 Als 'slevens heilbronäder.

U, Heer van dood en leven!
 Zij daarvoor dank en lof,
 Van de aarde en 't hemelhof,
 In eeuwigheid gegeven.

 GEZANG XIX.

Matig vrolijk.

D
 sleutel.

Juich, mijn ziel, wil vro-lijk zin-gen,
 Hij, die u ver-los-sen zal, Die om-vat de
 he-mel-kringen, Is ge-bo-ren in een' stal.

Wil hier den Messias loven,
 Val in ootmoed voor Hem neêr;
 Tot ons heil komt Hij van boven,
 Hij is onze God en Heer.

Wil met wedermin Hem danken,
 Die hier zoekt een' zielenoogst,
 Zing, mijn ziel! met blijde klanken:
Lof zij God' in 't allerhoogst.

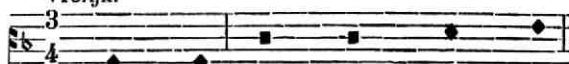
Laat uw lofzang zich vereenen
 Met den zang der Hemelschaar';
 Doch wil ook uw schuld beweenen,
 Die Hem leidt naar 't slagaltaar.

'k Bid, o Godmensch! wil ontvangen
 Van mijn ziel, die Gij zoo mint,
 Hare tranen, haar verlangen
 Naar U, o zachtmoedig Kind!

Ach, mijn Heiland! wil bestieren
 't Hart, dat U is toebereid;
 Wil het met uw Godsmin sieren,
 Die ter eeuw'ge vreugd geleidt.

GEZANG XX.

Vrolijk.

B mol
sleutel.

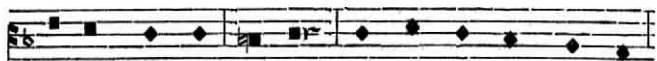
Juicht, o men - schen! Hij, die

de aar - de Met haar vol - heid, die ze u

baarde, Uit het niet te voorschijn bragt, En den

hemel, zoo vol luister, Voor u riep uit 't ak'lig

duis-ter, Is ge - bo - ren de-zen nacht.

Hij, de Zoon des eeuw'gen Vaders,
Die 't geweld des aartsverraders,
Voortgeteeld uit d'englenval,
Waardoor de eerste menschen vielen,
Door zijn' komst eens moest vernielen,
Is geboren in een' stal.

Hij, de bron van heil en orde,
Is voor ons nu mensch geworden,
Met de sterfelijkheid bedeed;
Om ons allen door zijn sterven
't Eeuwig leven te doen erven,
Als herschapen naar zijn beeld.

Uit de Moedermaagd geboren,
Door de Godheid zelf verkoren
Tot het groot verzoeningswerk,
Komt de Vorst der Cherubijnen
In het sterflijk vleesch verschijnen,
Tot den opbouw van zijn Kerk.

Die den grondslag en den drempel,
Van dien Godgewijden Tempel
Eens zal leggen in zijn Bloed;
Als Hij de erfschuld aller menschen,
Naar de aartsvaderlijke wenschen,
Door zijn' dood aan 't kruis voldoet.

Juicht en komt dan, stervelingen!
Gode lof en glorie zingen,
Eert den Godmensch in dit Kind,
Voor u nu in 't vleesch verschenen,
Om u weder te vereenen
Met den Vader, die u mint.

GEZANG XXI.

Vrolijk.

A
sleutel.

De blijde dag is thans verschenen, De dag, die
Adams na-ge-slacht, Door Vorst Mes-sias, zal ver-
eenen Met God, een dag zoo lang ver-wacht; De
dag, die 's werelds dui-ter-heid Verdrijft, en
ons ten heilweg leidt.

De Heilzon, die ons komt beschijnen,
Wijst ons den weg naar 't hemellicht,
Zij doet den valen nacht verdwijnen,
Dien Adams val ons had gesticht:
Een val, die nu Gods een'gen Zoon
Doet nederdalen van zijn' troon.

Die Zoon, uit eene Maagd geboren,
Verschijnt hier in dit jammerdal,
Om al, wie naar zijn stem wil hooren,
Te brengen tot het zalig tal.
Juich dan, mijn ziel! zing Hem ter eer',
Hij is uw God, uw Opperheer.

Hij, die ons 't eeuwig goed doet erven,
 Licht in een' beestenstal op hooi,
 Zijn ootmoed doet Hem alles derven,
 Ontbloot, ja wars, van wereldtooi.
 Hij, die 't heelal geschapen heeft,
 Is de armste van al wat hier leeft.

Hij, die het stergewelf doet blinken,
 Die 't menschdom onderhoudt en voedt,
 Schier naakt! Ik voel mijn geest me ontzinken,
 Als 'k overweeg dien liefdegloed.
 'k Voeg mij bij u, o Engelschaar!
 En loof, met u, d'Alzegenaar.

Ik val voor uwe voeten neder,
 O liefderijk zachtmoedig Kind!
 O Kind, zoo minnelijk als teeder,
 Maak mij van zondaar tot uw' vrind.
 Mijn' ziel hoort uwe liefdestem,
 Ze omhelze U blij te Bethlehem.

GEZANG XXII.

Wijze: Gezang VI, bl. 19, of de onderstaande.

Teederlijk.

A sleutel.

O mensch! loof God, wil u ver-

blijden, De Hemel - vorst komt u be - vrijden

Van de angst, ge-wrocht door A-dams val:
 Laat thans uw har-te-droefheid va-ren, En
 juich ver-heugd met de En-glen-scharen:
 De vre-de daalt op 't aardsche dal.

De Hemel is alreê ontsloten,
 De waarheid uit der aard' gesproten,
 Is opgegaan in dezen nacht.
 Messias is alhier verschenen,
 Hij zal den mensch met God vereenen,
 Hij, die zoo lang hier was verwacht.

Het Woord vol van genade en waarheid,
 Een Licht, dat blinkt vol hemelklarheid,
 Het voor ons vleesch geworden Woord,
 Gods Beeld, de ware Spruit des Heeren,
 Komt ons den weg ten heil hier leeren;
 Welzalig is hij, die Hem hoort.

De Heilzon uit de kim gerezen,
 Des menschen Zoon komt ons genezen
 Van 's Lusthofs boomvruchts zielesmet;
 Hij komt de helslanglist vergruizen,
 En doen uit 's menschen hart verhuizen,
 Hij is 't, die haar den kop verplet.

De Heiland, 's menschen Hartewaker,
 Gezalfde, Heer en Zaligmaker,
 De welbemінде Zoon van God,
 Verwaardigt zich met ons te wonen,
 Om aan den zondaar 't pad te toonen
 Naar het voorzalig heilgenot.

Deez' Godmensch, onze Zielbehoeder,
 De Emanuël, ja onze Broeder,
 Die door zijn krachtwoord alles draagt,
 Wiens Naam is: Wonderlijke en Sterke,
 Het Hoofd van 't ligchaam zijner Kerke,
 Is nu geboren uit een' Maagd.

GEZANG XXIII.

Vrolijk.

A
 steutel.

O wondre nacht! waar-voor het licht
 Des schoonsten dags, hoe schittrend, zwicht.
 De grootste Vorst, de Hemel-heer, Daalt op u,
 in een kribbe neêr, Voor 't menschdom als een
 menschen-kind, een menschen-kind.

Maria, die, uit Davids stam,
Uit Anna's schoot te voorschijn kwam,
Des zuivren Jozefs zuivre Bruid,
Wordt Moeder van die Hemelspruit;
Zij baart den een'gen Zoon van God,
Den Zoon van God.

Hij 's eeuw'gen Vaders Evenbeeld,
Het Woord, voor de eeuwen voortgeteeld,
Nam dus het sterflijk vleesch eens aan,
Om 't menschdom van den dood te ontslaan,
Wien 't was ten doel om Adams schuld,
Om Adams schuld.

Hij, die uit niet mede alles schiep,
En in het eerste daglicht riep,
Daalt uit het heilvol Hemelrijk,
Wordt nu zijn' schepselen gelijk,
In 't nedrig kleed der sterflijkheid,
Der sterflijkheid.

Nu kent de blijdschap maat noch peil,
De grondslag van ons eeuwig heil
Is nu gelegd te Bethlehem.
Verheft, o menschen! uwe stem,
Tot lof en dank aan d'Opperheer,
Aan d'Opperheer.

GEZANG XXIV.

Zie de voorgaande zangwijze of de onderstaande.

Matig vrolijk.

D
sleutel.

Op de-zen heldren winter-nacht, Wordt
 ons het grootst ge - luk ge - bragt, De
 Schuldvoldoener, Heul en Troost, Van d'eersten Vader
 en zijn kroost, Ver - schijnt in 't licht te
 Beth-le-hem, te Beth - le - hem.

De Zoon, bedeed met 's Vaders magt,
 Die 't al uit niet te voorschijn bragt,
 Ligt hier, geboren als een kind,
 Dat men in schrale doeken windt,
 In eene krib in d'armen stal,
 In d'armen stal.

Maria wordt hier Moedermaagd,
 Dewijl zij 't Godlijk oog behaagt;
 Zij baart haar Kind, den Hemelvorst,
 Die naar der menschen welvaart dorst,
 En Adams schuld eens zal voldoen,
 Eens zal voldoen.

Nu staat natuur verbaasd en stom,
 De Godspraak van 't Profetendom
 Wordt nu vervuld in dit klein Wicht,
 Dat zich ter onzer zoen verplicht,
 Den dood te sterven aan het kruis,
 Eens aan het kruis.

Juich, juich dan, Adams nakroost! juich!
 Dat ieders vreugd zijn' dank betuig'.
 Deez' nacht bragt u dat grootst geluk,
 Dat u ontheft van allen druk.
 Men eer' Hem met het Englenkoor,
 Het Englenkoor.

GEZANG XXV.

Deftig.

D
 sleutel.

Wat won-dren moet ik hier aan-
 schouwen! Ik zie den God van eeuwigheid, Als
 kind, dat zon-der onderscheid, Met ons hier
 ligt, wie kan 't ont - vou - wen?

'k Zie Hem, die alles heeft geschapen,
 't Heelal op zijnen vinger draagt,
 En alles werkt wat Hem behaagt,
 In de armen zijner moeder slapen.

Ik zie den Heer der Hemelscharen,
Om wien het Engendom steeds juicht,
Voor wien de gansche wereld buigt,
Zich met de kleine kindren paren.

Ik zie Hem hare borsten zuigen,
Die alle scheps'len, al wat leeft,
Het onderhoud en voedsel geeft,
Als 't redelicht ons doet getuigen.

Ik zie Hem, die van boven dondert,
En 't bliksemvuur op de aard' verspreidt,
Een Wichtje, dat nu lacht, dan schreit,
Wie moet met mij niet staan verwonderd?

Met wat een eerbied moet ik knielen
Voor dit almachtig Wonderkind!
Hoe moet het zijn van mij bemind,
Die niet zoekt dan het heil der zielen!

O Godlijk Kind! o Heer der heeren!
Wil mij met lachjes van genaê,
Daar ik op U mijne oogen sla,
Verblijden en uw oog toekeeren.

Verrijk mij met een' schat van gaven,
Beheersch met liefde toch mijn hart,
Vertroost mij in mijn' druk en smart
En voer mij naar de Hemelhaven.

Op den Feestdag van de Heilige Onnoozele Kinderen.

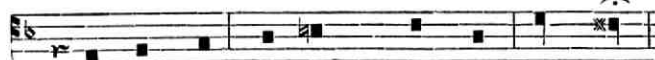
GEZANG XXVI.

Koorzang.

D
sleutel.

O Kersnacht! schooner dan de da - gen,

Hoe kan He - ro - des 't licht ver - dra - gen,

Dat in uw duis - ter - nis - se blinkt? Hij

wordt ge - vierd en aan - ge - be - den, Zijn

hoogmoed luistert naar geen re - den,

Hoe schel die in zijn oo - ren klinkt.

Hij poogt de Onnoozlen te vernielen,
Door 't moorden van onnoozele zielen,
En wekt een stad- en landgeschrei,
In Bethlehem en op den akker,
En maakt den geest van Rachel wakker,
Die waren gaat door beemd en wei.

Dan naar het west, dan naar het oosten,
Wie zal die droeve moeder troosten,
Nu zij haar lieve kinders derft?
Nu zij hen ziet in 't bloed versmoren,
Vergaan, die naauwlijks zijn geboren,
En zoo veel zwaarden rood geverwd.

Zij ziet het melkzog op de tippen,
Van die bestorven, bleeke lippen,
Gerukt nog versch van 'smoders borst;
Zij ziet de teëre traantjes hangen
Als dauw, aan droppels op de wangen,
Zij ziet ze vuil met bloed bemorst.

De wenkbraauw dekt nu met haar boogjes,
Gelokenc en geen lagchende oogjes,
Die straalden tot in 'smoders hert,
Als sterren, die met haar gewemel
Het aanschijn schiepen tot een' hemel,
Eer 't met een mist betrokken werd.

Wie kan de ellende en 't jammer noemen,
En tellen zoo veel jonge bloemen,
Die vroeg verwelkten, eer ze nog
Haar frissche bladertjes ontloken,
En liefelijk voor ieder roken,
En 's morgens dronken 't eerste zog?

Zoo velt de zeis de korenaren,
Zoo schudt een bui de groene blaëren,
Wanneer het stormt in 't wilde woud.
Wat kan de blinde staatszucht brouwen,
Wanneer ze raast uit misvertrouwen!
Wat luidt zoo schendig, dat haar rouwt?

Bedrukte Rachel! staak dit waren,
 Uw kinders sterven martelaren,
 En eerstelingen van het zaad,
 Dat uit uw bloed begint te groeijen,
 En heerlijk tot Gods eer zal bloeijen,
 En door geen tirannij vergaat.

Op den Feestdag van de Besnijdenis
 des Zaligmakers.

GEZANG VII. O Jesus! vleesch geworden Woord!
 bladz. 20.

Danklied op den eersten dag des Jaars.

GEZANG XXVII.

Gematigd.

A sleutel.

Prijst den Heer. Door alle tongen Zij U
 lof en dank gezon - gen, Die ons een nieuw jaar be -
 reidt, Vader der barmhartig - heid!

Ja, dat wij dit wel beseffen,
En uw' grooten naam verheffen,
Wijl Ge ons leven hebt gespaard,
Schoon door zonden gansch ontaard.

Laat ons dan met vast betrouwen,
Steeds op uw genade bouwen,
In 't betreuren der misdâen,
Om het eeuwig kwaad te ontgaan.

Duizenden, hoe rijk in gaven,
Zijn in 't laatste jaar begraven,
Daar Gij ons in 't leven hieldt,
En met nieuwe kracht bezielt.

Gij verkwikt ons in het lijden,
Doet na smarten ons verblijden,
Uwe ontferming spore ons aan,
Om den dankweg in te slaan.

Heer! Gij kwaamt, door uw genade,
Ons boetvaardigen te stade,
Gij sloegt ons met hel noch dood,
Maar Gij hielpt ons uit den nood.

't Ligchaam voeddet Gij met spijsze,
Daar Ge, op een verheven wijze,
Onze ziel ook hebt gevoed
Met uw dierbaar Vleesch en Bloed.

Uit uw' zegenrijke stroomen,
Deedt Ge uw' gunsten tot ons komen;
En tot elke goede daad,
Schonkt Ge ons hulp, en troost en raad.

Heer! hoe groot is uwe ontferming,
Steeds gaaft Gij ons uw bescherming;
Nogtans heeft ons zondig hart
U vergramd, tot wraak getart.

Ach! het rouwt ons; ziel en leven
Willen wij voortaan U geven;
Zie, o God! op onze boet',
En versterk ons zwak gemoed.

U, U willen wij beminnen,
't Goede doen, en hart en zinnen
U toewijden, en ten troost
Zijn der armen en hun kroost.

Leer ons troosten hen, die weenen,
Wil ten goede ons hulp verleenen,
Opdat onze korte tijd,
Zij der deugden toegewijd.

Dat ons uw genaê versterke,
Uwe hand steeds voor ons werke,
En bescherm het Vaderland,
Schenk uw hulp aan elken stand.

Wil, o Heer! uw Volk bewaren,
Voor den oorlog en gevaren,
Dat dit jaar, van ramspoed vrij,
Toch een jaar van vrede zij!

Op den Feestdag van de Openbaring des Zaligmakers aan de Heidenen.

GEZANG XXVIII.

Gematigd.

C
sleutel.

Wil, Heiden-dom! van vreugde op-
springen, En acht het heden u-wen pligt, Een
danklied aan den Heer te zingen, Te juichen
om 't ver-schenen licht.

Gij waart, helaas! zeer diep gezeten
In 't land der duisternis en dood,
En van den Hemel als vergeten,
Van zijn waarachtig licht ontbloot.

Gij zoudt gewis ten afgrond dalen,
Indien gij blind bleef als voorheen,
De zon der waarheid met haar stralen,
U niet genadiglijk verscheen.

Deez' zon is voor u opgerezen,
Voor u, gelukkig Heidendom!
Geef lof aan 't Heilig Opperwezen,
Hetwelk alleen u redden kon.

Let op der Wijzen komst van verre,
 Geroepen door een hemelkracht,
 Op weg geleid door eene sterre,
 Die hen tot den Messias bragt.

Deez' Wijzen zijn onze eerstelingen,
 Door hen zijn wij van 't licht bestraald,
 Hetgeen veel volkren niet ontvingen,
 Waar alles nog in 't duister dwaalt.

Wil, o mijn ziel! u dankbaar toonen
 Aan God, voor het verleende licht,
 En weet, dat u niets kan verschoonen,
 Niets mag weêrhouden van dien pligt.

Laat u der Wijzen voorbeeld nopen,
 Val ook voor Jesus voeten neêr,
 En sluit uw hart hier voor Hem open,
 Bedank Hem als uw' God en Heer.

Heb Jesus als uw doel voor oogen,
 Treed zijne paên en wegen in,
 Dan zingt gij, eeuwig opgetogen,
 Den lof van zijne menschenmin.

Op den Feestdag van den Heiligen Naam Jesus.

GEZANG XXIX.

Getrokken uit den Lofzang *Jesu dulcis memoria.*

Koorzang.

C
 sleutel.

O Jesus! wiens gedachtenis Voor 't hart zoo

The musical notation consists of a single staff with a treble clef and a common time signature (C). The key signature is one flat (F major or D minor). The melody is written in a simple, homophonic style with quarter and eighth notes. The lyrics are placed below the staff.

smarten heelt, En waren zieltroost mede deelt.

Wanneer Ge ons in verrukking leidt,
 Door uwe tegenwoordigheid,
 Gevoelt het hart, in U verheugd,
 Den voorsmaak van de Hemelvreugd.

Mijn Jesus! Gods beminde Zoon!
 O aangenaamste vreugdetoon!
 Die de aardsche zangkunst overtreft,
 En 't minnend hart ten Hemel heft.

Gij, Heer! vervult des bidders wensch,
 Gij zijt de toevlugt van den mensch,
 Die boete doet. Gij zijt de Vrind
 Desgenen, die U zoekt en mint.

Geen tong drukt ooit krachtdadig uit,
 Geen schrijfpen ooit opregt beduidt,
 Hoe 't hart gesteld is, dat U mint,
 Hij weet het, die het ondervindt.

Gij zijt alleen mijn wensch, mijn doel,
 Verlos mij van het aardsch gewoel,
 Bescherm mij tegen 't helsch geweld,
 O Hemelvorst! o sterke Held!

Uw zoetheid gaat ver boven al,
 Gij zijt mijn vreugd in 't tranendal,
 'k Verzucht tot U, mijn Zaligheid!
 Terwijl mijn ziel uw komst verbeidt.

Genadezon! ach! koester mij
In uwen gloed, en blijf mij bij,
Maak, dat de duistre nevel zwicht'
Voor 't stralen van uw glansrijk licht.

Wanneer Gij in ons hart verkeert,
Dan wordt het waarheidslicht vermeerd,
Uw liefde brandt daar zonder maat,
En de ijdele wereldlust vergaat.

O Levensoorsprong! Ziehelust!
Wie U geniet, die is gerust,
En leeft in een' geneugttestaat,
Die allen wensch te boven gaat.

Ach! mogt het gansche wereldrond
U kennen, en uit éénen mond
U loven, o mijn opperst Goed!
Dat ons beschermt, bewaart en voedt.

O Beste! dien 'k ooit kiezen kon,
Hoe dorst mijn hart, o Levensbron!
Naar U; Gij; Heer! kent mijn verdriet,
Ach, Jesus! kom, vertoef toch niet.

O Koning van het Hemelrijk!
Ach! maak mijn hart aan 't uw' gelijk,
Bewoon het steeds, zoo roep ik blij:
Ik leef in U en Gij in mij.

GEZANGEN

IN

DE VASTEN.

GEZANG XXX.

DE LIJDENDE HEILAND.

Koorzang.

A
sleutel.

Zondaars! komt, wilt u be-keeren, Komt met
een bedrukt ge-moed, 'k Zal u met mijn gunst ver-
ee-ren, En u zuivren in mijn Bloed; 'k Wacht u
met een groot ver-langen, Stelt uw be-ter-nis niet
uit, Ik zal u met vreugd ont-vangen, Komt dan
tot een boet-be-sluit.

'k Bied, in deez' genadedagen,
U nog mijne ontferming aan,
't Is voorwaar mijn grootst behagen,
Dat de zondaars tot mij gaan.
Ziet, wat bron vliet uit mijn' wonden,
't Is een bron van zaligheid,
Wie nu aflegt zijne zonden,
Wordt ten leven voorbereid.

Om uwe euveldaên te boeten,
 Foltert mij het vloekgespuis:
 Ziet mijn handen, ziet mijn voeten,
 Vastgeklonken aan het kruis,
 Gansch doorwond van geeselslagen,
 En met doornen wreed gekroond,
 Wil 'k nogtans vergifnis vragen
 Voor het moordrot, dat mij hoont.

Pijn, versmading, bitterheden,
 Angst en droefheid zijn mijn deel;
 Nadert dan, met snelle schreden,
 Tot mijns lijdens treurtooneel.
 Ik verlang met open armen
 U te omhelzen teederlijk,
 'k Wil mij over u erbarmen,
 U geleiden in mijn rijk.

DE ZONDAAR.

Heer! 'k kom op uw stem verschijnen,
 In uw tegenwoordigheid,
 Ik ben oorzaak van die pijnen,
 Door mijn misdään U bereid;
 Toch wilt Gij me uw gunsten schenken,
 Mij omhelzen als uw' vriend,
 Ja, mijn kwaad niet meer gedenken,
 Nimmer heb ik dit verdiend.

Uwe liefde, o Heer der heeren!
 Lenigt mijn versteend gemoed,
 IJlings wil ik mij nu keeren
 Tot de heilbron van uw bloed.
 Laat dit zoenbloed mij verstrekken
 Tot een zuivrende artseni,
 Dat mijn ziel, dan rein van vlekken,
 Aan U welbehaaglijk zij!

GEZANG XXXI.

Navolging van den Lofzang *Vexilla Regis*.

Langzaam.

B mol sleutel.

Des Ko - nings Standaard komt uit
't duister, 't Ge - heim des krui - ses glimt met
luis - ter, Waarop het Le - ven voor ons stierf En
't le - ven door zijn' dood ver - wierf.

De punt der speer kwam, om de zonden
Des menschdoms, zijne zij' doorwonden,
Waaruit het water sprong en 't bloed,
Ter zuivering van ons gemoed.

't Is nu volbragt, dat lang te voren,
Ons Davids harplied had doen hooren;
God heeft, zoo als Hij 't had voorzegt,
Op 't hout geheerscht, de zaak beslecht.

O, boom! vol glans en heerlijkheden,
Bespreid met 's Konings purpren kleeden,
Beschikt om 't Ligchaam van het Lam,
Van God, te dragen aan uw' stam!

Welzaalge schaal! aan welker armen,
De Borg hing, die zich wil ontfermen,
Dat 's werelds prijs werd afbetaald,
De prooi der helle weggehaald.

O kruishout, bron van ons verblijden!
 U groeten we in deez' tijd van 't lijden;
 Geef, Heer! den vromen meer genaê,
 Den zondaar van zijn' schuld ontsla.

O Bron des heils! Drieëenig Wezen!
 Wordt steeds van aller geest geprezen,
 Wien Gij door 't kruis de zege geeft,
 Maak, dat hij ook zijn loon eens heeft.

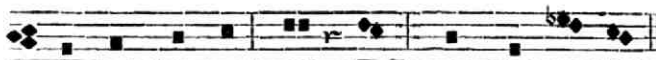
GEZANG XXXII.

DE LIJDENDE JESUS.

Treurig.

B mol
sleutel.

Aan-schouw, mijn ziel! aan-schouw, Hoe
 menschenliefde en trouw Uw' Heiland heeft be-
 wo-gen, Daar Hij, als 't Of-fer-lam, Uit
 teeder mede-doo-gen, Mijn zon-den op zich
 nam. Ach hoor zijn bange beê, In 't droef Gethzema-
 né. Zie hoe door 't ang-stig strij-den, Zijn

droefheid sterker groeit, Zijn zweet aan al - le

zij - den, Als bloed op de aarde vloeit.

Wat smart! wat felle smart
 Treft zijn gevoelig hart!
 Een kus moet Hem verraden,
 Van zijn' ontrouwen vrind,
 Hem, in wiens woord of daden
 Men nimmer ontrouw vindt.
 Daar valt men de Onschuld aan!
 Zie Hem ter slagbank gaan,
 Zijn waardste vrienden wijken;
 Die met Hem sterven zou,
 Voelt thans zijn' moed bezwijken,
 Bij 't vragen van een' vrouw.

Hij staat, en zwijgt.... Hij staat,
 Daar ieder Hem verlaat,
 Beschuldigd en belogen,
 Gegeeseld en bespot,
 Versmaad, veracht, bespogen,
 Geduldig in zijn lot.
 Met doornen wreed gekroond,
 Ten spot aan 't volk vertoond,
 Veroordeeld en geslagen,
 (Vond dit ooit wedergaê?)
 Moet Hij zijn kruis nog dragen
 Naar 't aklig Golgotha.

't Geween, het droef geween
 Der Vrouwen om Hem heen,

Wekt nog zijn mededoogen....
 Hij nadert.... Zie hoe wreed
 Wordt daar, voor aller oogen,
 Mijn Heiland naakt ontkleed,
 Op 't kruishout uitgestrekt,
 't Gemarteld lijf gerekt!
 Ach! hoor de hamerslagen!
 Dat knarst door hand en voet,
 En nog geen woord te klagen....
 Besef, wat liefde doet!

Dat treft, o God! dat treft!
 Zie, hoe men 't kruis verheft,
 Waaraan Hij, vastgeklonken,
 Nog voor zijn beulen smeekt,
 En 't hart, in rouw verzonken,
 Als Midd'laar zalig spreekt;
 Nog deelt zijn teeder hart,
 In 's Moeders stille smart.
 't Wordt nacht! dit doet mij beven!
 Hoe klimt zijn angst en wee!
 Zou God Hem nu begeven?
 Neen! Hij verhoort zijn beê.

Met kracht, met groote kracht,
 Roept Jesus: 't is volbragt!
 Hij komt zijn sterfuur nader;
 Nu roept Hij, onbevreesd:
 In uwe hand, o Vader!
 Beveel Ik mijnen geest!
 Hij buigt zijn hoofd en sterft,
 Die 't leven ons verwerft,
 Hij, wien ons onheil griesde,
 Legt, dragende onze straf,
 Uit onbegrensde liefde,
 Vrijwillig 't leven af.

Hoe groot, hoe Godlijk groot,
 Toont, zelfs in smart en dood,
 Vorst Jesus al zijn waarde!
 Mijn Heiland! laat voortaan,
 Al wat Gij leedt op aarde,
 Mij steeds voor oogen staan.
 Gij sterft dan ook voor mij,
 Uw lijden maakt mij vrij,
 Aan uwe dienst geheiligd,
 Verlost van schuld en straf,
 Zie ik, door U beveiligd.
 Gerust op dood en graf.

GEZANG XXXIII.

De Treurzang *Stabat Mater*.

Koorzang. Treurig.

B mol sleutel.

's Hei-lands Moe-der, droef te moe-de,

Stond bij 't kruis, waar haar be-bloede En door-

won - de Zoon aan hing; Door wier ziel, ter - wijl zij

steende, Zuchtte, klaagde, kermde, weende,

't Zwaard van druk en smarte ging.

Ach! hoe droevig, hoe vol rouwe,
 Was die zegenrijkste Vrouwe,
 Moeder van Gods een'gen Zoon!
 Zij, die met benaauwder harte,
 Bevende aanzag al de smarte,
 Van haar Vrucht, bij God zoo schoon.

Wie zou zich van tranen mijden,
 Ziende in zulk een bitter lijden,
 Christus waarde Moeder? ach!
 Wie toch zou zich niet bedroeven,
 Wie niet haren weedom proeven,
 Die haar moederangsten zag?

Om zijns Volks, om aller zonden,
 Zag zij Jesus vol van wonden,
 Geeselsstriemen zonder tal.
 Zij zag haren Zoetgeboren'
 Sterven, nadat Hij te voren
 Zijnen Geest aan God beval.

Och, o Moeder! bron van liefde!
 Of gij ook mijn hart doorgriefde!
 Maak, dat ik ook met u klaag';
 Wil mijn dorre hart aanranden,
 Doe 't in Christus liefde branden,
 Dat ik mijnen God behaag'.

Heil'ge Moeder! druk te zamen
 Al de wonden, al de stramen
 Des Gekruisten, in mijn hart.
 Laat ik zoo veel treurtooneelen,
 Zijn kwetsuren, met u deelen,
 Voor mij leed Hij al die smart.

Dat ik waarlijk met u stene
En om den Gekruiste weene,
Zoo lang als ik leven zal.
Ja, laat ik met u staan schreijen,
En gewilliglijk verbeijen
Onder 't kruis en overal.

Maagd der Maagden! uitgelezen,
Wil mij nu niet bitter wezen,
Maak, dat 'k met u weene en zucht',
Laat ik in mij, al mijn' dagen,
Christus dood en wonden dragen,
Die gedenken steeds met vrucht.

Maak, dat ik in zijne wonden,
In zijn' kruisdood, zij verslonden,
Om de liefde van uw' Zoon.
Wil mij in Gods liefde voeden,
Reine Maagd! en mij behoeden
In het oordeel voor Gods troon.

Dat alsdan het kruis mij dekke,
Christus dood ten schild mij strekke,
En Hij mij genaê bewijz'.
Maak, als 't ligchaam komt te sterven,
Dat mijn ziel, hierna, moge erven
De eeuw'ge vreugd van 't Paradijs.

GEZANGEN

IN

DEN PAASCHTIJD.

GEZANG XXXIV.

Vrolijk.

A
sleutel.

Glorie-rijke dag! Gij brengt ons vreugde-
stralen, Al het wee-ge-klag Houdt op voor uw ge-
zigt. Uwe ont-lui-king mag Met wonderheden
pralen, Die, met diep ont-zag, Wij zien door God ver-
rigt. Jesus, 't levens-licht, Heeft onze hoop ge-
sticht, Die om ons was ter dood gebracht, Her-
leeft nu door zijn ei-gen kracht, Hij verwint den
dood; O ze-ge wonder-groot!

Looft, o Christenschaar!
 't Lam, dat voor onze zonden,
 Op het zoenaltaar,
 Ten offer is geslagt.
 Prijst den Middelaar,
 En wilt zijn' lof verkonden,
 Hij heeft ons voorwaar
 Het leven toegebracht;
 Door zijn sterke kracht,
 Heeft Hij de helsche magt
 Vernield; Hij heeft den dood geveld,
 En onze levenshoop hersteld;
 Ziet, hoe heilrijk is
 Dan zijn Verrijzenis.

Treedt nu toe met spoed,
 En komt dit Paaschlam eeren,
 Dat ons door zijn bloed
 Van 's doods geweld bevrijdt.
 Ieder Christen moet
 Het zuurdeeg uit zich weren,
 Dat met 't zielezoet
 Van 's Heilands Paaschdisch strijdt,
 Om in dezen tijd,
 Die 't gansch Heelal verblijdt,
 Te nutten 't heilig Englenbrood
 Voor zijner ziele hongersnood,
 Met een zuiver hart,
 Van zondelust ontward.

Deze Hemeldisch
 Zal onze ziel hier geven,
 Dat ze uwe erfenis
 Hierna, o Heer! verwacht.
 Haar behoudenis
 Is steeds voor U te leven,
 In de erkentenis

Van uwe groote magt,
 Die der zonden nacht
 Gansch heeft te niet gebragt.
 De klare zon is opgegaan,
 Die onze ziel in 't licht doet staan;
 Zij is 't, die ons leidt
 Naar 't heil, dat Ge ons bereidt.

GEZANG XXXV.

Wijze: Gezang VII, bl. 20.

Matig vrolijk.

B mol sleutel.

Daar nu ver-rezen is Gods Zoon, Juicht
 op een' hoogen vreugde-toon, Na-dat Hij is ter
 dood ge-leid, Leeft Hij in op-per-heer-lijk-
 heid. Al-le-lu-ja. Al-le-lu-ja.

Zegt nu den Doodverwinnaar dank,
 Verheft uw stem met lofgeklank,
 De Hemel zingt, door Hem verblijd,
 Al de aarde juiche op dezen tijd.
 Alleluja. Alleluja.

Terwijl de hel, al siddrend', kermt,
 En Hij zich over ons ontfermt,
 Zien we ons verlost, door kruis en kroon,
 Van Jesus, d' Allerhoogsten Zoon.
 Alleluja. Alleluja.

O Magdalena! ween nu niet,
 Uw Jesus leeft, staak uw verdriet!
 Hij leeft, die u en ons verheugt;
 Kom, juich met ons, vol zielevreugd.
 Alleluja. Alleluja.

Juicht ook gij, trouwe Apostelschaar!
 Uw Meester leeft, Hij leeft voorwaar,
 Hij leeft, zoo als Hij had voorzeid,
 In Galilee wordt gij verbeid.
 Alleluja. Alleluja.

Discip'len! gij die vroeg en spaê
 Hem hoorde en volgde, komt nu dra,
 Hij is verrezen vol van gloor,
 Komt, volgt Hem, Hij gaat u reeds voor.
 Alleluja. Alleluja.

Gij, Mensch! die reeds de zondepaên
 Verlaten hebt, blijf nu niet staan,
 Dewijl ge als nieuw verrezen zijt.
 Volg mede en wees niet min verblijd.
 Alleluja. Alleluja.

O Heiland! die door uwen dood,
 Den mensch gered hebt uit zijn' nood,
 Maak ons zoo tot uw' dienst bereid,
 Dat wij U zien in de eeuwigheid.
 Alleluja. Alleluja.

GEZANG XXXVI.

Wijze: Gezang XXXI, bl. 60.

Gematigd.

B mol
sleutel.

Zou ooit des Heilands dood en lijden Den
mensch van straf en dood be-vrijden, Hij, die voor
ons zijn le-ven gaf, Moest weêr ver-rij-zen
uit het graf.

Laat vrij een steen zijn grafplaats sluiten,
Een sterke wacht verdenking stuiten,
Gods Almagt wordt geen perk gesteld,
Zij overwint des doods geweld.

Vroeg, als het pas begint te lichten,
Wil vriendschap nog de laatste pligten
Aan Hem bewijzen, stom van rouw....
O! hoe verschrikt de droeve vrouw.

Ach! roept zij, treurig en verslagen,
Men heeft het ligchaam weggedragen!
Neen! dus spreekt haar Gods Engel aan,
Neen niet, de Heer is opgestaan.

Zij kan haar oogen naauw gelooven,
't Gaat al, wat zij ooit dacht, te boven,
Tot zij haar' Meester zelve ziet,
En Hem verrukt haar' hulde biedt.

Om alle twijfel af te weren,
Bleef Jesus nog op de aard' verkeerem,
Zoo dat zich elk verzek'ren kon,
Dat Hij de magt des doods verwon.

Nu is ons heil ten top gerezen,
Daar 't onbetwistbaar is bewezen,
Dat Hij, die ons ten Midd'laar strekt,
Reeds uit den dood is opgewekt.

Wat zou ons nu den dood doen schromen,
Daar hem de prikkel is benomen?
Wat, vreest een Christen 't duister graf?
Hij leeft, die de overwinning gaf.

Laat dan het stof mijn ligchaam dekken,
Gods Almagt zal het eens verwekken;
Dan roem ik Hem, die eeuwig leeft,
Die graf en dood verwonnen heeft.

GEZANG XXXVII.

Matig vrolijk.

B mol sleutel.

Staak nu, mijn ziel! uw droevig

klagen, Laat af van weege-klag en schrei niet

meer; Geen treurzang voegt in de-ze da-gen,

Na droefheid komt de blijdschap glansrijk weêr.

Die onlangs wreedelijk door 't rot der Joden Mis-

handeld en aan 't schandhout was ver - moord ,

Is luis - ter - vol ver - re - zen van de dooden :

Juich dan , mijn ziel ! ter - wijl gij zulks nu hoort.

Een Engel daalt met kracht van boven ,
 Hij nadert tot den ingang van het graf ;
 Hij heeft den grafsteen weggeschoven ,
 Hij wentelde dien van den ingang af .
 De wachters , door de vrees , gelijk als dooden ,
 Verslagen , vlugten weg van hunne wacht ,
 Zij gaan ter steê verkondigen , als boden ,
 Dat Jesus is verreezen in den nacht .

Geen zegel kon den grafsteen sluiten ,
 Gods kracht dringt door het harde marmer heen ,
 Geen krijgsman kon zijn uitgang stuiten ,
 Schoon dat hij stond gewapend bij den steen .
 Dus wilt gij vruchteloos , o moordenaren !
 Hem , die de opstanding en het leven is ,
 Met al uw snood beleid in 't graf bewaren ,
 Alle aanslag tegen God vervalst gewis .

Men hoort wel van een Fenix roemen,
 Die na zijn' dood herleeft weêr uit zijn asch;
 Doch dit 's bij Jesus niet te noemen,
 Want Hij herleeft glansrijker dan Hij was.
 Hij stierf, maar zal den dood niet weder smaken,
 Hij heeft vernietigd zijn geweld en magt,
 De dood kan Hem aan 't leven niet weêr raken,
 Laat vrij de nijd inspannen alle kracht.

Hij, die zich kon den dood onttrekken,
 Zal ook, gelijk zijn opstaan zulks belooft,
 Ons namaals van den dood verwekken,
 De leden zullen leven met hun Hoofd.
 Wie na de opstanding dan wil eeuwig leven,
 Die sta bij tijds af van het zondig kwaad,
 Aan dien zal Jesus 't eeuwig leven geven,
 Een leven, dat begint, als 't al vergaat.

GEZANG XXXVIII.

Navolging van den Paaschzang *O Filii et Filiae.*

Koorzang.

C
 sleutel.

O Zoons en Dochters! zingt, de Heer Ligt

in het duister graf niet meer. De Koning van het

Hemel-hof Ver-rees uit graf en stof. Al - le - lu-

ja. Al - le - lu - ja. Looft God, Al - le - lu - ja.

Vroeg, 's morgens na den Sabbathdag,
 Kwam aan het graf, waarin Hij lag,
 Een tweetal zijner jong'ren aan;
 Doch Hij was opgestaan.
 Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Terwijl Maria Magdaleen,
 Dáár met Salome vroeg verscheen,
 Ter zalving van des Heilands Lijk,
 O welk een liefdeblijk!
 Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Een Engel, in een sneeuw wit kleed,
 Zeide aan de Vrouwen voort: „Ei weet,
 „Hij ging u reeds, ziet daar het spoor,
 „In Galilea voor.”
 Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Joannes, Jesus lieveling,
 Die sneller nog dan Petrus ging,
 Kwam vroeger, door zijn drift in 't gaan,
 Aan 's Heeren grafstede aan.
 Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

In 't midden der Apost'lenschaar
 Stond Christus, onze Heiland, dáár,
 En zei, wat klonk dit aangenaam,
 'k Geef u den vreê te zaam.
 Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Toen dit aan Thomas werd gezegd,
 Zei deze, aan ongelooft gehecht,
 'k Geloof niets van deez' wondre zaak,
 Ten zij 'k Hem zie en raak'.
 Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Zie, Thomas! zie mijn' handen aan,
Wil de uwe in mijn' zijde slaan,
En wees niet ongeloofig meer,
Maar zie en ken uw' Heer.
Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Toen Thomas, als bij held'ren dag,
Zijns Meesters diepe wonden zag,
Riep hij: o welk een zalig lot,
Gij zijt mijn Heer, mijn God!
Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Welzalig zij, die zonder zien,
't Geloovig hart den Heere biên,
Het leven in alle eeuwigheid,
Is voor hen toebereid.
Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Elk toon' nu, op dit heiligst Feest,
De zuivre blijdschap van zijn' geest.
Den Koning van het hemelhof
Zinge elk den blijdsten lof.
Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

Dat nu ons klinkend stemgeluid,
Met eerbied, onzen dankzang uit',
d'Algoeden God en Opperheer,
Zij eeuwig roem en eer!
Alleluja. Alleluja. Looft God, Alleluja.

GEZANG XXXIX.

Koorzang.

B mol sleutel. $\frac{3}{8}$

Gods Kerk op aarde is thans ver-
 heugd, Zij wekt haar kindren op tot vreugd; Zij
 looft den Heiland vroeg en spaê, Met ha-ren
 zang: Al - le - lu - ja.

Want heden is 't die blijde dag,
 Dien David in den geest voorzag;
 Een Feestdag zonder wederga,
 Juicht, Christnen! juicht. Alleluja.

Dewijl Gods Zoon is opgestaan,
 Heft Hem ter eere een danklied aan,
 En zingt, al juichend', voor en na,
 Den vreugdezang: Alleluja.

De Sterke Leeuw uit Juda's stam,
 Die, als een teeder Offerlam,
 Het leven liet op Golgotha,
 Herneemt het nu. Alleluja.

Hij was om ons ter dood gebragt;
 Nu heeft Hij zelf den dood ontcracht,
 En zegepralende onze schaê
 Geheel hersteld. Alleluja.

De Held van 't Nieuw Verbond herleeft,
Daar de aarde voor zijn aanschijn beeft,
De grafbewakers vliên weldra,
Van angst en schrik. Alleluja.

Verlaat, o zondaar! 't zondegraf,
En leg den ouden mensch nu af,
Opdat uw' ziel den dood ontga,
En eindloos leev'. Alleluja.

In eeuwigheid zij lof en eer
Aan Jesus, onzen Opperheer,
Wij danken Hem voor zijn genaë
Nu en altoos. Alleluja.

GEZANG XL.

Gematigd.

C
sleutel.

Nijd! wat baat u dus te woeden, En zoo
dwaaslijk te vermoeden, Dat gij sluiten zoudt in
't graf Hem, die, zoo het is gebleken, Voor elks
oog, ten Almagts-teen, Aan de
dooden 't leven gaf!

Wachters! gaat met snelle schreden,
Zegt, dat Hij, die heeft geleden,
Van den dood is opgestaan.
Zegt, dat, toen gij Hem bewaakte
En geen slaap uw oog genaakte,
Hij het graf is uitgegaan.

Vrouwen! rust vrij met uw' kruiden,
Voortgebracht in 't vruchtbaar zuiden,
Al is 't vroeg, gij komt te laat;
Hij is vóór de zon verrezen,
Met een onbederflijk wezen:
Balsem komt hier niet te staad'.

Waar zijn nu, o dood! uw krachten;
Waar uw prikkel, waar uw magten?
Hier vindt gij nu zelf uw' dood.
Wil voortaan uw praal dan staken,
Jesus, die den dood kwam smaken,
Heeft u van uw' kracht ontbloot.

Hij heeft, door zijn dood, verslagen
Hem, die door zijn zielelagen
Het Gebied des doods behield.
't Slangengif, de helsche magten,
Die 't bederf in Adam bragten,
Heeft Hij door zijn' dood vernield.

Thans praat Gij, o Vorst van 't leven!
Waar wierd ooit gemeld, geschreven
Van een' Held, gelijk Gij zijt?
Wie kon 's duivels magten temmen,
En der helle listen stremmen,
Wie ging met den dood ten strijd!

Zwicht nu, Cesars! Alexanders!
 Overwinnaars van krijgsstanders!
 En van menige aardsche magt.
 Jesus, die ter hulpe snelde,
 Is het, die den duivel velde,
 En den dood ten onder bragt.

U zij lof door duizend monden,
 Jesus! die voor onze zonden,
 Aan het kruis gestorven zijt.
 En nu uit het graf verzezen,
 Eeuwig moet Gij zijn geprezen,
 Die ons van den dood bevrijdt.

GEZANGEN

OP DEN

HEMELVAARTSDAG.

GEZANG XLI.

Wijze: Gezang VIII, bl. 21. — Dit gezang kan ook worden
 gezongen op de wijs van Gezang X, bl. 24.

Matig vrolijk.

A
 sleutel.

Na-dat Jesus had ge-geten Bij de zijnen,

die ver-baasd, Zonder van zijn komst te we-ten,

Hem be-schouwden voor het laatst, Sprak Hij:
 Wat in Mozes wet, Al wat bij 't Pro-fe-ten-tal
 Van mijn uitgang staat, moest net Zoo vol-
 bragt zijn heel en al.

Alzoo moest de Christus lijden,
 Wat men daar geschreven vindt.
 (Vol verwondering, vol verblijden
 Hoorden zij, die hen zoo mint.)
 'k Ga, zegt Hij hun, gij verwacht
 Dra de gift, blijft steeds gereed
 In de stad, tot gij met kracht
 Van hier boven zijt bekleed.

Jesus leidde hen naar buiten,
 In Bethanie, en aldaar
 Scheidde Hij, ach! wie zal uiten
 't Wee van zijn geliefde schaar?
 Hij hief zijne handen op,
 Zegende elk — een wolk zeer digt
 Voerde Hem ten hemeltop,
 Nam Hem dra uit hun gezigt.

Toen zij zagen Hem omspannen
 Door de wolk, ten trans gesmeed,
 Zie, zoo stonden er twee mannen
 Bij hen, in het wit gekleed,

Zeggend': Wat staat gij en ziet?
 Die nu opgenomen is,
 Zal, gelijk hier is geschied,
 Nog eens komen, ja gewis.

Hij was uit het oog verdwenen
 Van hun allen, die, verrukt,
 Nadat de Englen hun verschenen,
 Loofden, nederwaarts gebukt.
 Vol van hart- en zielgeneugt',
 Knielden ze en aanbaden Hem,
 Keerden zamen, gansch verheugd,
 Weder naar Jeruzalem.

Wij! Gij, Heer! zult wederkomen,
 Vol van glans en majesteit,
 Om den kwaden en den vromen,
 Zoo als Gij ons hebt voorzeid,
 Loon naar werk te geven: ach!
 Geef, dat we in uw' liefde staan;
 Heer! bescherm ons tot dien dag,
 Opdat wij ter vreugde ingaan.

GEZANG XLII.

Wijze: Gezang XXXIX, bl. 77.

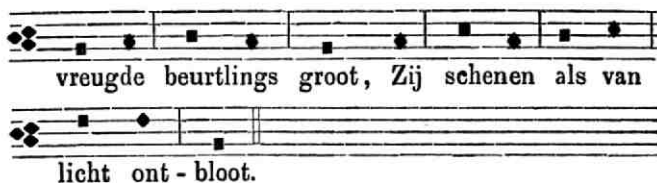
Koorzang.

B mol sleutel.

Toen Je-sus, na ver-rij-ze-nis, Den

zij-nen weêr ver-sche-nen is, Was schrik en

Gedenk, dat Hij in Galileën
Reeds had voorzgd, met klare reën,
Dat Hij den dood zoude ondergaan,
Ten derden dag weêr op zou staan.

Als Hij met twee in Emmaus sprak,
En dat, toen Hij het brood hun brak,
Men Hem erkende, (o welk een wond!)
Was Hij uit hun gezigt terstond.

Doch, zeer verheugd van dit gezigt,
Zij deden de elf hiervan berigt;
Als die, verbaasd, dit hoorden aan,
Kwam Jesus in hun midden staan.

Zij meenden, 't was een geest misschien,
Doch Jesus liet zijn wonden zien,
Hij vroeg, toen 't nog verwondring deed,
Aan hen, hebt ge iets ook dat men eet'?

Nadat Hij dan gegeten had,
Heeft Hij zijn' rede weêr hervat,
En andermaal op nieuw verklaard,
't Geen Christus lijden moest op aard'.

Hij opende hun toen 't verstand,
Deed hun verstaan geheel 't verband
Van 't geen voorzgd staat in Schriftuur;
Maar thans genaakt zijn scheidingsuur.

't Belofde van mijn' Vader nu,
Zal ik afzenden ras in u,
Blijft in de stad te zaâm en wacht,
Tot deez' belofte u zij volbragt.

Hij ging met hen naar buiten toen,
Om zijne opvaring daar te doen;
Bethanie was de plaats, alwaar
Hij scheiden zou van zijne schaar.

Hij hief zijn' handen naar omhoog,
Hij zegende elk, en voor elks oog
Voer Hij ten Hemel, en een wolk
Nam Hem ten ooge uit van zijn volk.

Thans wordt mijn' ziel ook opgevoerd,
'k Gevoel een vreugd', die mij ontroert;
Gods Zoon, die naar den Hemel vaart,
Verlaat zijn volk hier niet op aard'.

O Heiland! die ter regterhand
Uws Vaders zit, en daar het pand,
Voor die U hier bemint, bereidt,
Geef dat 'k U love in de eeuwigheid.

GEZANGEN

OP HET

PINKSTERFEEST.

GEZANG XLIII.

Wijze: Gezang XL, bl. 78.

Gematigd.

C
sleutel.

't Kon den Opperheer be - hagen , Als de
blijde Pinkster - dagen Waren naar de wet ver-
vuld , Dat de A - postels , die nu kwamen In de-
zelfde plaats te za - men , Werden als in vuur ge-
huld.

Onvoorziens kwam uit den hoogen
Een geluid van groot vermogen,
Als een zeer sterk windgedruisch;
Dat, dáár zij, nu als verlaten
Van hun Heer, te zamen zaten,
Heeft vervuld geheel het huis.

Hun verschenen vuur'ge tongen,
Die van 't hoofd ten geest indrongen,
En zij zijn vervuld geweest
Met den Heil'gen Geest; zij spraken,
In verscheiden taal, van zaken
Al naar de inspraak van dien Geest.

In Jeruz'lem waren Joden,
And'ren, die God de eere boden,
Vreemde volken, van alom,
Toen dit was geschied, genaderd,
In den geest ontroerd, vergaderd,
Door dit wonder, spraakloos, stom.

Elamiten, Parten, Meden,
Volken uit verscheiden steden,
En van een en ander Rijk,
Hoorden (welk een wonderteeken)
Zich in hunne taal toespreken,
Waar was van Gods magt meer blijk?

Joden, Heidenen, bekeerden,
Die nu Mozes wetten eerden,
Creten en Arabers t' zaâm,
Zeiden, zeer verbaasd: Wij hoorden
Hen in onze taal en woorden
Roemen Gods groot werk en naam.

GEZANG XLIV.

Wijze: Gezang IX, bl. 23.

G
sleutel.

Koorzang.

O Geest der waarheid! Godlijk licht! Die
op d'Ap'osten nederdaal - de, Voor wien de nacht der
dwaling zwicht, O! dat uw licht ook mij be-straalde.

Leer mij mijn Jesus zoo 't behoort,
Regt kennen, eeren en beminnen,
Zijn voorschrift en genadewoord,
Brengt mij gestaåg mijn pligt te binnen.

O, dat zijn liefde meer en meer,
Mijn hart vervull', mij zoo doe werken,
Dat elk de kracht van zijne leer
In al mijn daden kan bemerken.

't Geloof, dat op zijn zoendood rust,
Zij eeniglijk mijn zielsvertrouwen,
Dit zij mijn troost, mijn hoogste lust,
De rots waarop ik vast kan bouwen.

Geef, dat de hoop daardoor verwekt,
Die over al het aardsche lijden,
Ja, over dood en graf zich strekt,
Mij moog van 's werelds lust bevrijden.

Uw vrede woon' steeds in mijn hart,
 In weêrwil van all' angst en plagen,
 Van haat en nijd, ellende en smart,
 Die ik op de aard zal moeten dragen.

Schenk aan mijn geest getuigenis,
 Dat hij door Jesus lijden, sterven,
 Gods waardig kind geworden is,
 En in Hem 't eeuwig heil zal erven.

O mogt uw Godlijk liefdevuur
 Een liefdegloed in mij ontsteken,
 Waardoor mijn zondige natuur
 Gezuiverd werd van haar gebreken!

Zoo ga ik, door uw geest geleid,
 Den zek'ren weg tot beter leven,
 Om, in een eindlooze eeuwigheid,
 Met de Engelen U de eer te geven.

GEZANG XLV.

Navolging van den Lofzang *Veni, Sancte Spiritus.*

Matig vrolijk.

C
sleutel.

Heil'ge Geest! laat u - we stra - len,
 Uit den He-mel op ons da-len, Die der ar-men
 Va-der zijt; Kom tot ons door uw ge - na-den,

Kom, o Ge-ver der wel-da-den! Licht der

har-ten, 't hart ver-blijd.

Zielbewoner! Hartverkwikker!
 Troost! Rust! Vreugd en Heilbeschikker!
 Driftentemmer! zaligst Licht!
 Wil, al die gelooven zullen,
 Zoo met gloed en glans vervullen,
 Dat en damp en nevel zwicht'.

Zonder bijstand uwer krachten,
 Wordt de mensch, in het betrachten
 Van de deugden, steeds belet,
 Wasch, wat vuil is van de zonden,
 Sproei de dorre hartengronden,
 Heel 't gekwetste, wisch de smet.

Buig, wat stijf is, warm het koude,
 Dat uw gunst ons toch behoude
 En bestuur den geen die dwaalt.
 Stort op die in U gelooven
 't Heilig Zevental van boven,
 Waar de ziel door zegepraalt.

Ach, wil uwe vrienden geven,
 Dat ze in deugden door U leven,
 En, op 't einde van hunn' strijd,
 Zoo gelukkig mogen sterven,
 Dat zij 't zalig leven erven
 In der eeuwen eeuwigheid.

GEZANG XLVI.

Navolging van den Lofzang *Veni, Creator Spiritus*.

Koorzang.

C
sleutel.

Kom, Schepper! Heil'ge Geest! ei kom! Be-
zoek uw volk, uw ei - gen - dom; Kom,
en vervul met Hemelkracht De zie - len door u
voortgebracht.

Gij zijt de Trooster, hooggeroemd,
Gij wordt de gave Gods genoemd,
De Levensbron, de Liefdevloed,
De zalving van 't opregt gemoed.

Gij zijt van 's Vaders regterhand
De Vinger en 't beloofde Pand,
Dat hart en tong zeer rijk begaaft,
En met uw zeven giften laaft.

Ontsteek uw licht in ziel en zin,
Ontvonk het hart door hemelmin,
Versterk met uwe kracht altoos
Het ligchaam, anders zwak en broos.

Den vijand ver van ons verdrijf,
 Verleen ons vreê, die altijd blijv',
 Geleid ons langs de regte baan,
 Opdat wij alle kwaad ontgaan.

Maak, dat ons door U kenbaar zij
 De Vader en de Zoon; dat wij
 Door U gelooven t' allen tijd',
 Dat Gij de Geest van beiden zijt.

Lof zij den Vader, lof den Zoon,
 Die van den dood verrees ten Troon,
 En U, die ons den troost bereidt,
 Van nu tot in der eeuwigheid.

GEZANG XLVII.

Gematigd.

C
sleutel.

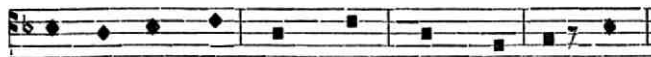
Zui-vre Geest, wiens God-de-lij-ke magt

't Pinkster-feest ons met d' o-lijf-tak bragt: Uw

komst ver-ze-kert ons den vreê; Ver-kies in

ons gemoed een steê; Zoo wordt ons hart be-

vrijd van zonde - smart.

Troostrijk zoet, dat onbegrijpelijk zijt,
Vul 't gemoed, dat U ten dienst zich wijdt,
Opdat uw dauw het vruchtbaar maak',
En het in zuivre Godsmin blaak',
En dus zijn vrucht groei' door die liefdezucht.

Godlijk Vuur, dat steenen harten smelt,
Schenk natuur, door zonden neêrgeveld,
Uw invloed, die de driften smoort,
Den zwakken mensch tot deugden spoort,
En misdaên boet, tot zuiv'ring van 't gemoed.

Vinger Gods! genees den sterveling,
Sterke Rots! bewaar in nood, en dring
Uwe onderdanen door uw magt,
Die uit het Niet zijn voortgebragt,
Tot waren pligt, die 't eeuwig welzijn sticht.

GEZANGEN

OP ONDERSCHIEDENE

FEESTDAGEN.

Op den Feestdag van de Allerheiligste
Drievuldigheid.

GEZANG XLVIII.

Wijze: Gezang XIII, bl. 29.

Gematigd.

G sleutel.

Komt, o Christnen! prijst den Vader,

Looft en roemt en eert den Zoon, En den Heil'gen

Geest, te ga-der Zittende op den Hemeltroon.

't Hei-lig Eendrie-vuldig Wezen, d'On-ver-deelde

Ma-jes-teit Wor-de steeds ge-diend, ge-pre-zen,

In den tijd en de eeuwigheid.

Zoo als Schrift en Kerk bewijzen,
 Is de Vader, Zoon en Geest,
 Als een éénig God te prijzen,
 Die voor de eeuwen is geweest.
 Daar wordt maar één God beleden,
 Drie Personen zijn één Heer,
 Een Drie-eenheid aangebeden,
 Wijs en goed, vol magt en eer.

God de Vader schiep in orden
 Alles, houdt het al in stand;
 God de Zoon, eens mensch geworden,
 Stierf, als 's levens onderpand.
 Van die beiden is gekomen
 God de Heilge Geest, die troost
 En genade ons toe doet stroomen,
 Tot verdienste en deugdenoogst.

Heiligst, grootst Drievuldig Wezen!
 Onverdeelbare Eenigheid!
 Wil van zonden ons genezen,
 Maak tot weldoen ons bereid.
 Laat de ware Kerk voorts bloeijen,
 Weer de waan, de doling af,
 Doe der Vorsten eendragt groeijen,
 Stuit al 't kwaad, der zonden straf.

't Godlijk Eendrievuldig Wezen!
 Vader, Zoon en Heilgen Geest!
 Zij alle eer en lof bewezen,
 Door den mensch gediend, gevreesd.
 Die de Serafs bevend' prijzen,
 U, o groote Majesteit!
 Moet al 't schepsel dank bewijzen,
 Nu en in alle eeuwigheid.

GEZANG XLIX.

Wijze: Gezang XVIII, bl. 36.

Deftig.

D sleutel.

O Eendrievuldig Wezen! O Schepper! Opper-
 heer! Wij wij-den U alle eer, Daar wij uw'
 naam steeds vree - zen. Geen sterv'ling kan de
 schatten, Van u - we waardigheid, En oppermajes-
 teit, Be-zin-nen of be - vat - ten.

Uw groot, uw alvermogen
 Heeft eindpaal noch begin;
 Uw' zuivre menschenmin
 Straalt ons alom in de oogen.
 O ongeboren Vader!
 O Eengeboren Zoon!
 O Geest! die 's Hemels Troon
 Als één bezit, te gader.

Dit hebt Gij ons doen hooren
 Door de Evangelieleer,
 Die, tot uw lof en eer,
 De opregten kan bekoren,

Schoon U de dwazen honen,
 Hoe 't ongelooft ook spot,
 Gij zijt een éénig God,
 Bestaande in drie Personen.

't Verstand geeft zich gevangen,
 Voor wereldwijsheid doof,
 Ten dienste van 't Geloof,
 Die heilbron van 't verlangen.
 Beschenk ons met de gaven
 Zoo van Geloof als Hoop
 En liefde, in 's levensloop,
 Om 't zielgeluk te staven.

Op den Feestdag van het Hoogwaardig Sacrament des Altaars.

GEZANG L.

Wijze: Gezang XX, bl. 39. — Dit gezang kan ook worden
 gezongen op de wijs van Gezang XL, bl. 78.

Vrolijk.

B mol sleutel.

Laat ons, op verheven wijzen, 's Hemels
 magt en goedheid prijzen, Met der Se-ra-fij-nen
 schaar: Die zich met hun vleug'len dek-ken,

Hij, die 't manna heeft doen dalen,
Komt zelf uit de Hemelzalen
Schuilen onder schijn van brood;
Zoo als Hij zich aan de zijnen,
Eer zijn sterfuur zou verschijnen,
Op den laatsten avond bood.

De Fontein van 't eeuwig leven
Komt ons daar zijn Bloed ook geven,
't Bloed, dat Hij op 't wreed Kalvaar,
Ons ten zoen, zich af liet tappen
Onder schijn van druivensappen,
Door den Priester op 't Altaar.

Met die volheid van genade
Komt Hij onze ziel te stade
Op des levens bange reis,
Om ten voedsel haar te strekken,
En ten voortgang op te wekken,
Op den weg naar zijn Paleis.

GEZANG LI.

De Lofzang *Pange Lingua*.

Deftig.

C
sleutel.

Loof, tong! het heer - lijk goed
 Van 't Vleesch en 't dier - baar Bloed, Dat,
 in deez' Disch be - slo - ten, De Vorst, die
 't le-ven geeft, Die ed'le Vrucht, eens heeft Tot
 's we-relds heil ver - go - ten.

Die ons is opgedaagd
 Uit de onbevleete Maagd,
 En in de wereld woonde,
 Daar zaaide 't zaad van 't Woord,
 Door wond'ren nooit gehoord
 Zijn' Levens-uitgang kroonde.

In d'allerlaatsten nacht,
 Als 't Pascha werd volbragt,
 Den Joden voorgeschreven,
 Heeft Hij, de Wet in all'
 Voldaan, aan 't Broedertal
 Zich Zelv' tot Spijs gegeven.

't Woord Vleesch vormt, door het woord
 Van 't brood zijn Vleesch, en voort
 Van wijn zijn Bloed; al zwichten
 Hier zinnen, brein en reên,
 't Geloof volstaat alleen,
 Om 't zuiver hart te stichten.

Dus buigen wij ons neêr,
 Dit Sacrament ter eer:
 Dat de oude teekens wijken
 Voor Christus Kerk en Wet;
 't Geloof sta onverzet,
 Daar oog en tong bezwijken.

Geloofd zij op den Troon
 De Vader, en de Zoon,
 Geëerd, geroemd, geprezen.
 Gelijke lof behoort
 Hem, die van beï komt voort,
 In 't éénig Godlijk Wezen.

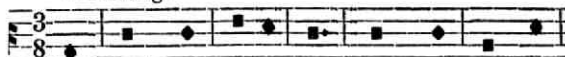

GEZANG LII.

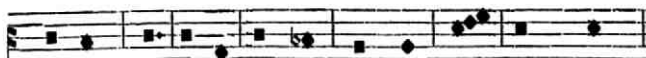
Navolging van het Gebed des Heeren.

Koorzang.

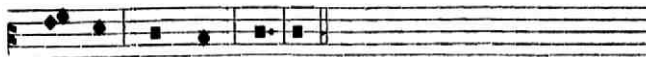
B mol
 sleutel.

U, God! ons al-ler Va-der, Die in den

Hemel zijt, U lo-ven wij te ga - der, Staâg

in uw lof ver - blijd.

Geheiligd moet steeds wezen
Bij ons uw heilige Naam;
Hij zij door ons geprezen,
Maak ons daartoe bekwaam.

Laat ons, o God! toekomen
Uw rijk, het loon der deugd,
Alwaar Gij aan de vromen
Zult schenken de eeuw'ge vreugd.

Uw wil geschiede op aarde
Als bij U, onverlet;
Men houde dien in waarde
Als een onbreekbre wet.

Wil heden ons vergunnen,
O God! ons daaglijksch brood,
Opdat we U dienen kunnen,
Bevrijd van hongersnood.

Vergeef nu, in dit leven,
Al wat wij schuldig staan,
Gelijk we een elk vergeven,
Wat aan ons is misdaan.

Leid ons niet in bekoring,
Maar weer van ons het kwaad:
Keer alle deugdverstoring,
Opdat zij ons niet schaad'.

Geef, dat we altoos betrachten
Het heil van uwe Leer,
In werken en gedachten:
Het zij alzoo, o Heer!

Navolging van de Groete des Engels.

Vergun, dat wij U groeten,
Maria! reine Maagd!
Gods gunst kwam u ontmoeten,
Wijl gij Hem hebt behaagd.

Tot U, vol van genade,
Verheffen we onze stem;
Uw hulp kome ons te stade
Door uw gebed bij Hem.

Wil ons, o Maagd! verblijden,
Met U is God de Heer,
Zijn bijstand doe ons strijden
Op de aard' te zijner eer.

Gij, die van alle vrouwen
De zegenrijkste zijt,
Bid voor die U beschouwen
Als Helpster, t' allen tijd.

Gezegend moet Hij wezen,
Die was uws ligchaams dragt,
Hij, Jesus, heeft genezen
Het menschelijk geslacht.

Maria! Maagd! Gods Moeder!
Let steeds op onzen nood,
Bid voor ons onzen Hoeder,
Zoo nu als in den dood.

Gelijk de Navolging van het Gebed des Heeren te allen tijde kan dienen, alzo kan ook deze Navolging van de Groete des Engels dienen op al de Feestdagen der allerheiligste Maagd, en in derzelver Octaven.

Op het Feest der Kerkwijding.

GEZANG LIIL.

Navolging van den Lofzang *Urbs Jerusalem*.

Koorzang.

C
sleutel.

Je-ru-za-lem! o heilrijk-ste al-ler ste-
den, Wiens grootsche naam be - teekent Vreêge-
zigt, In 't Hemelrijk van levend steen ge-sticht, Daar
de En-ge - len het wachters - ambt be - klee - den.

De nieuwe Stad, die, boven 's Hemels transen,
Gelijk een bruid uit haar bruidskamer treedt
Naar haren bruidegom, ten echt gereed,
Haar muur en straten zijn van goud vol glansen.

Haar poorten blinken van het eêlst gesteente;
De toegang staat nu open voor elk een,
Die, door verdienste, op de aarde bij de leên
Behoort van Christus ware Kruisgemeente.

De zoo door druk en ramp beschaafde steenen
Zijn op hun plaats door 's Bouwheers hand gesteld,
Zoodat deez' bouw, die zijnen lof vermeldt,
Ze in eeuwigheid zal in zijn kring vereenen.

Den Vader, Zoon en Heil'gen Geest, te zamen,
't Drieëinig Wezen, zij alle eer en lof,
Op de aarde en in het hooge Hemelhof,
In eeuwigheid der eeuwigheden. Amen.

LOFZANGEN
OP DE
FEESTDAGEN
DER
HEILIGEN.

OP DEN FEESTDAG VAN DE BOODSCHAP DES ENGELS
AAN DE ALLERHEILIGSTE MAAGD MARIA.

GEZANG LIV.

Matig vrolijk.

C
sleutel.

Staak, o we-reld! 't angstig zuchten;
Uw ge-lukstaat wordt her-steld; Uw aarts-vijand
moet nu vlugten. De ge-boorte van den Held,
Die zijn magt hem zal ont-wringen, Wordt ge-
boodschapt: ee-ne Maagd, (Gij moogt Gode een
danklied zingen) Heeft daar-toe zijn oog be-haagd.

Aan Maria, de uitverkoren',
 Bragt een Boê van daag de maar':
 Dat uit haar zou zijn geboren,
 's Werelds Heer en Zegenaar.
 Zij, de pronk van deugd en zeden,
 Zal, dit spelt hij haar, Gods Zoon,
 In haar' kuischen schoot en leden,
 Dra ontvangen van zijn' Troon.

Gij, van de eerst'ling aller zonden,
 Door zijn schikking, voorbewaard,
 Hebt bij Hem genaê gevonden,
 Uit uw schoot wordt Hij gebaard.
 Gij, o zuiv're! wil niet vreezen,
 Zult, zegt de Engel, door de kracht
 Van zijn' Geest, eens Moeder wezen,
 Vol van troost voor 't aardsch geslacht.

'k Heb zijn wil, wat Hij gebiede,
 Nu uit uwen mond gehoord,
 Zef Maria, het geschiede
 Aan zijn' Dienstmaagd, naar uw woord.
 Zoo neemt de één'ge van den Vader,
 Uit deez' Maagd, de Menschheid aan,
 Komt in 't sterflijk vleesch ons nader,
 Om ons van den vloek te ontslaan.

Toren van Ivoor! met glansen
 Van de Godheid selv' vervuld,
 Gouden huis! vol eerekransen,
 Die gij eeuwig dragen zult;
 Ark van 't Heilverbond des Heeren!
 Troost en heul in ramp en druk!
 Leer ons steeds ons heil begeeren,
 Help ons tot het grootst geluk.

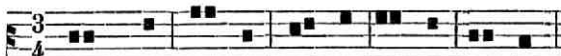
OP DEN FEESTDAG VAN DE HEILIGE APOSTELEN
PETRUS EN PAULUS.

GEZANG LV.

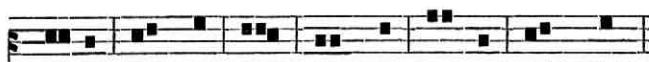
Navolging van den Lofzang *Aurea luce.*

Een weinig vrolijk.

A
sleutel.

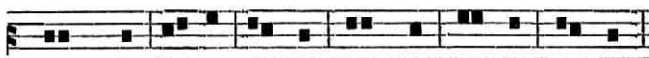
Licht der lichten! dat uw stralen En uw'

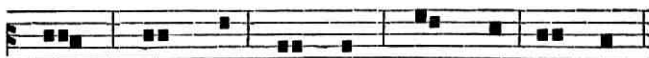
godde - lij - ken glans, Door alle eeuwen heen doet

pra-len Aan den hoogen He - mel - trans: Gij ver-

rijkt den Opper - he - mel Door dit plechtig Martel-

feest, 't Welk ver - kwikt het aardsch ge - we - mel,

En den boet'ling al - ler - meest.

Petrus was de Vorst der aarde,
't Opperhoofd van 't Christendom,
Paulus, hoog in roem en waarde,
Leeraar van het Heidendom;
's Werelds Lichten, Martelaren,
Een door 't kruis, en een door 't staal,
Zegepralend opgevaren
Tot des Hemels bruiloftszaal.

Glansrijk en gelukkig Rome!
 Pronkstad, van al de aard' begroet,
 Gij, wier grond men zag bestroomen
 Door dit Vorstlijk Martelbloed,
 Gij gaat hemelhoog te boven
 Al het schitterend schoon der aard',
 Hun verdiensten doen u loven,
 Niet uw eigen glans of waard'.

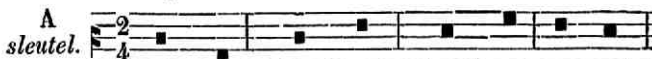
Goddelijk Drieëenig Wezen!
 De oppereer zij U altijd,
 Uwe magt moet zijn geprezen,
 Lof U eeuwig toegewijd.
 Op deez' dag, gelijk te voren,
 Blijft de magt aan U alleen
 Onverdeelbaar toebehooren,
 Steeds door al de eeuwen heên.

OP DE HEMELVAART VAN DE ALLERHEILIGSTE
 MAAGD EN MOEDER GODS MARIA.

GEZANG LVI.

Langzaam.

Wie zie 'k hier van de aard ver-trekken,

In de hoogte weg-ge-voerd, Met ju-weelen zonder

vlekken, En met paaren rijk be-snoerd? Wie komt

Daar ze op haar' Be - minde leunt?

Staak, mijn ziel! ja staak uw vragen,
 't Is die uitgeleez'ne Maagd,
 Waardig 's Hemels kroon te dragen,
 Want zij heeft Gods oog behaagd.
 Maagd, uit duizend uitverkoren,
 Baarde zij den Heer van 't Al;
 Uit haar werd Gods Zoon geboren,
 In een' armen beestenstal.

Wie zal haren lof niet roemen,
 Die haar Prophetie betracht,
 Dat men haar zou zalig noemen,
 Tot het laatste nageslacht?
 Wie wordt dan niet opgenomen,
 Wiens gemoed wordt niet verrukt,
 Wie wenscht niet bij haar te komen,
 Schoon het vleesch den geest nog drukt?

Tracht, mijn ziel! dan na te volgen
 't Leven van deez' Moedermaagd,
 Die, ten Hemel ingezwolgen,
 Daar thans kroon en sceppter draagt.
 Daar zult gij, bij 't puik der vrouwen,
 's Heilands Moeder, die gij groet,
 Eind'loos 't aanschijn Gods aanschouwen,
 En genieten 't hoogste goed.

OP DEN FEESTDAG VAN DE GEBOORTE DER
ALLERHEILIGSTE MAAGD MARIA.

GEZANG LVII.

Wijze: Gezang XXVIII, bl. 54.

Gematigd.

C
sleutel.

Gij, die, in duis-ter-nis ge-ze-ten, In
zuchten, zonder maat of peil, Ver-langdet, dikwerf
nat be-kre-ten, Schept moed, ziet hier den
dag van heil.

Na zulk een reeks van bange nachten,
Waarin de dood ons hield bekneld,
Verschijnt, voor die verlossing wachten,
De morgen, die ter redding snelt.

Dank God, mijn ziel! thans is geboren
Zij, die, gansch rein, vol zaligheên,
En door God zelve uitverkoren,
Van de erfsmet vrij is, ons gemeen.

Van de erfsmet vrij; want zij zal dragen,
In haren kuischen maagdenschoot,
Hem, in wien God stelt zijn behagen,
Die ons zal redden uit den nood.

Weldra zal nu de Zon verschijnen,
 De Heilzon, die, zoo rijk verguld,
 Den zwarten nacht zal doen verdwijnen,
 De Zon, die aller wensch vervult.

Juicht dan! ja juicht, verrukt van vreugde!
 Juicht! al het menschelijk Geslacht!
 Och, of deez' Heildag zoo verheugde,
 Dat onze ziel dien steeds betracht'!

O Maagd! die door deez' Lofzang, heden
 Als nieuwgeboor'ne wordt beschouwd,
 Bid, dat we, als nieuwgeboor'ne Leden,
 Gods Liefde inzien, die ons behoudt.

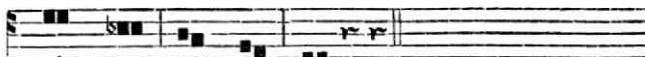
En Gij, o Almagt! Goedheidsader!
 Die deze Maagd hebt voorbereid,
 Om ons te ontslaan van d' aartsverrader,
 Geef ook, dat ze ons ten Hemel leid'.

OP DEN FEESTDAG VAN DEN HEILIGEN
 AARTSENGEL MICHAEL.

GEZANG LVIII.

C
sleutel. *Deftig.*

Wie is als God? wie durft Hem honen? Wie
 durft den Hoogste weder - staan? Wie zich ge-
 lijk aan Hem ver - too-nen? Wie randt het

Rijk der God-heid aan?

Ach! Lucifer, van hoogmoed zwanger,
 Verhief zich tegen d' Opperheer,
 Maar werd ook de eerste strafontvanger,
 Hij stortte in d' eeuw'gen nacht ter neêr.

Doch wie moest zijne trotschheid fnuiken?
 U is de Palmtak, Michaël!
 Gij deedt den draak in d' afgrond duiken,
 En nederploffen in de hel.

De bouw van Gods gewijden tempel
 Is aan uw hoede toevertrouwd,
 Ei! weer den spotter van zijn drempel,
 Hem, die Gods magt als niets beschouwt.

Blijf steeds voor 's Heeren kudde waken,
 Vrij haar van doling, valsche leer,
 Wil ze aan zijn dienst geheiligd maken,
 Die twist en laster van haar weer'.

O Overwinnaar! help haar strijden,
 Als haar de helhond klampt aan boord,
 Die steeds haar zielrust kan benijden,
 En stout haar' lieven vrede stoort.

Kom in die angstige oogenblikken,
 Waarin de ziel van 't ligchaam scheidt,
 Door uwen bijstand haar verkwikken,
 Zoo zij haar 't eeuwig heil bereid.

O, voer haar naar de Hemelzalen,
 Waar Gods genaê de deugd beloont,
 Door in het bruiloftskleed te pralen,
 Met groenen palm van eer bekroond.

OP DEN FEESTDAG DER HEILIGE
BESCHERM-ENGELN.

GEZANG LIX.

Liefballig.

D sleutel.

Zoo zal de Vorst van 's He-mels
troon Steeds wa-ken voor ons le - ven, De sterv'ling
zal naar zijn ge - boën Met Eng'len zijn om - ge-
ven. Ja mensch! uw Schepper zendt ze u toe, Op-
dat, in al uw we - gen, Uw voet geen struikel-
passen doe, Maar ga in vrede en ze - gen.

O wondergroote liefde's magt!
Wie toch zal haar bevatten?
Heeft God ons dan zoo mild bedacht
Met zijn genadeschatten,
Dat Hij een' Hemelvorst ons zendt,
Die ons, zwak stof, behoede?
Zijn goedheid zij van ons erkend,
Wijl ze ons zoo leidt ten goede.

Moet gij niet, staâg tot dank bereid
 Den Schepper daarvoor prijzen,
 Den Vorsten zijner heerlijkheid
 Uw liefde en dank bewijzen?
 Ja, loof Hem dan, die u op de aard',
 In druk, gevaar en nooden,
 Versterkt en steunt, bewaakt, bewaart,
 Door zijne Hemelboden.

Gij, Vorsten! die de Heerlijkheid
 Des Hemels moogt bekleeden,
 Gij zijt tot onze hulp bereid,
 Ei hoort nu onze beden.
 Ach helpt ons, weert den vijand af,
 Dat hij niet overwinne,
 Behoedt ons voor der zonden straf,
 Bidt, dat men God steeds minne.

Regeert toch onze zwakke zin,
 Dat harten en gedachten,
 Gestaâg ontvonkt in hemelmin,
 Gods eer door daên betrachten.
 Dat nooit voor ons des Heilands Bloed
 Vergeefs gestort moog' wezen;
 Zoo zal een reine liefdegloed
 De zielewond genezen.

Laat ons, getrouw aan d' Opperheer,
 In waren ootmoed leven,
 Van hoogmoed, zucht naar ijd'le eer
 En huich'larij ontheven.
 O voert ons toch, als eertijds Loth,
 Uit Sodom en haar vrinden,
 En laat ons vreugd alleen in God
 En zijn geboden vinden.

Voert ons, als gij Tobias deedt,
 Op 's levens reis, langs paden,
 Die opwaarts gaan, waar smart noch leed,
 Noch ramp, ons ooit kan schaden.
 Maakt ons behoedzaam, maakt ons wijs,
 Laat ons geen schijn verblinden,
 Doet ons den weg naar 't Paradijs
 Aan 's levens eindpaal vinden.

Dank zij U, God! voor al het goed',
 Ons in uw' gunst gegeven,
 Geef, dat eene Eng'lenschaar ons hoed'
 En leid' door 't angstig leven.
 Laat ons, door lijden voorbereid,
 Met al die Hemellingen,
 U dank en eer, in de eeuwigheid,
 Het driemaal Heilig zingen.

OP DEN FEESTDAG VAN ALLE HEILIGEN.

Navolging van den Lofzang *Christe Redemptor*.

GEZANG LX.

Wijze: Gezang LV, bl. 105.

Een weinig vrolijk.

A sleutel.

Chris-tus! Hei-land al-ler men-schen!

Neem ze in uw be - scherming aan, Om de

voorspraak, be-de en wenschen, Die uw Moeder
 heeft ge - daan. Zaal'ge schaar van Hemel - lingen !
 Drijf al 't kwaad, der zon-den straf, Die ons
 trof en blijft om - ringen, En nog dreigt, steeds
 van ons af.

Weert van ons den zielbevechter,
 Gij, Apostels van den Heer!
 Gij, Voorzeggers van deez' Regter!
 Door uw' beden, les en leer.
 Gij, o Mart'laars en Belijders!
 Van des Heeren grooten naam,
 Maakt ons vleesch- en helbestrijders,
 En ter Hemelreis bekwaam.

Koor van Godgewijde Maagden,
 Die, door godsvrucht en door deugd,
 In uw leven God' behaagden,
 Toon ons 't spoor naar 's Hemels vreugd.
 Kloosterlingen! heil'ge Mannen!
 Die alle aandrang der natuur,
 Zelfs uit Godsmin hebt verbannen,
 Voedt ons in dat heilig vuur.

Ja! verdrijft die niet gelooven,
 Van der Christ'nen grondgebied,
 Zoo drijv' 's Heilands lof steeds boven
 In ons dank- en huldelied.
 Glorie zij aan God den Vader,
 En zijn ééngelboren Zoon,
 En den Heil'gen Geest te gader,
 Nu en eeuwig op zijn' troon.

OP DEN FEESTDAG VAN DE ONBEVLEKTE ONTVANGENIS DER ALLERHEILIGSTE MAAGD MARIA.

GEZANG LXI.

Wijze: Gezang XIV, bl. 30.

Matig vrolijk.

C
 sleutel.

Laat ik rustig van u zingen, Schoonstel die de
 He-mel mint, Waar-dig spre-ken van de dingen,
 Die m'in u be-slo - ten vindt. Schoon 't verstand niet
 kan be-vat-ten, Wat ge in waardig-heid bekleedt,
 Haalt men, uit ver - bor - gen schat - ten,
 Lof, die las - te - ring ver-treedt.

Nooit heeft u de vloek getroffen,
 Die den boozen Adam sloeg,
 Nimmer kunt gij nederploffen
 In den afgrond. Neen: reeds vroeg
 Was de vloekwet opgeheven,
 Voor u, onbevleete Maagd!
 Die de bron droegt van het leven,
 Door de Godheid onderschraagd.

Ja, een Engel kwam 't u zeggen,
 Dat gij, met Gods Geest vervuld,
 Een geheim niet uit te leggen,
 Uwen Zoon Hem baren zult.
 God zal in u komen wonen,
 Voorts, als Kind aan uwe borst
 Opgevoed, zijn' liefde toonen,
 Lesschende aller zielen dorst.

Wie dan zoude u schuldig achten
 Aan der eerste zondesmet?
 Wat verwild'ring van gedachten,
 Die van eerbied u ontzet!
 Als waart gij niet uitverkoren
 Van der eeuwen eeuwigheid,
 Rein en onbevleete geboren,
 En tot Moedermaagd bereid.

Onbevleete! die wij groeten,
 Leer ons, van den vloek bevrijd,
 Door berouw de zonde boeten,
 Help ons in beproevingsstijd.
 Onder die God welgevallen
 Laat ons eeuwig zijn geteld,
 Door Hem, die u over allen,
 Als een' Moeder heeft gesteld.

INHOUD.

Gezangen in den Advent.

GEZ. I. Op, Zondaar! die niet schreit.	Bl. 9
II. O Wijsheid! uit God zelv' geboren!	11
III. 'k Groet U, Maria! Maagd van God verheven.	13
IV. U, Eeuwige en almachtig!	15

Gezangen in den Kerstijd.

v. Verheug u, Christenschaar!	17
VI. O Kersnacht! een der langste nachten.	19
VII. O, Jesus! vleesch geworden Woord!	20
VIII. Aangenaam en lieflijk duister.	21
IX. O zalig, heilig Bethlehem!	23
X. Die de zon haar licht kwam geven.	24
XI. Mijn ziel, gewekt door de Englenstem.	26
XII. O welk een schittring, welk geflonker.	27
XIII. O wat wonderlijke dingen.	29
XIV. Hoe laat zich de blijdschap hooren.	30
XV. Geef nu, o mensch! een liefdeblijk.	32
XVI. De Spiegel van Gods Majesteit.	34
XVII. Angst en zorg en kommer vlugten.	35
XVIII. De schaduwen verdwijnen.	36
XIX. Juich, mijn ziel! wil vrolijk zingen.	38
XX. Juicht, o menschen! Hij, die de aarde.	39
XXI. De blijde dag is thans verschenen.	41
XXII. O mensch! loof God, wil u verblijden.	42
XXIII. O wondre nacht! waarvoor het licht.	44
XXIV. Op dezen heldren winternacht.	46
XXV. Wat wondren moet ik hier aanschouwen!	47

Op den Feestdag van de Heilige Onnoozele Kinderen.

XXVI. O Kersnacht! schooner dan de dagen. 49

Op den Feestdag van de Besnijdenis des Zaligmakers.

O Jesus! vleesch geworden Woord! GEZ. VII. 20

Danklied op den eersten dag des Jaars.

XXVII. Prijst den Heer. Door alle tongen. 51

*Op den Feestdag van de Openbaring des Zaligmakers
aan de Heidenen.*

XXVIII. Wil, Heidendom! van vreugde opspringen. 54

Op den Feestdag van den heiligen Naam Jesus.

XXIX. O Jesus! wiens gedachtenis. 55

Gezangen in de Vasten.

XXX. Zondaars! komt, wilt u bekeeren. 58

XXXI. Des Konings Standaard komt uit 't duister. 60

XXXII. Aanschouw, mijn ziel! aanschouw. 61

XXXIII. 's Heilands Moeder, droef te moede. 64

Gezangen in den Paaschtijd.

XXXIV. Glorierijke dag! 67

XXXV. Daar nu verzezen is Gods Zoon. 69

XXXVI. Zou ooit des Heilands dood en lijden. 71

XXXVII. Staak nu, mijn ziel! uw droevig klagen. 72

XXXVIII. O Zoons en Dochters! zingt, de Heer. 74

XXXIX. Gods Kerk op aarde is thans verheugd. 77

XL. Nijd! wat baat u dus te woeden. 78

Gezangen op den Hemelvaartsdag.

XLI. Nadat Jesus had gegeten. 80

XLII. Toen Jesus, na verrijzenis. 82

Gezangen op het Pinksterfeest.

XLIII. 't Kon den Opperheer behagen.	85
XLIV. O Geest der waarheid! Godlijk licht!	87
XLV. Heil'ge Geest! laat uwe stralen.	88
XLVI. Kom, Schepper! Heil'ge Geest! ei kom!	90
XLVII. Zuivre Geest! wiens Goddelijke magt.	91

Gezangen op den Feestdag van de Allerheiligste Drievuldigheid.

XLVIII. Komt, o Christnen! prijst den Vader.	93
XLIX. O Eendrievuldig Wezen!	95

Op den Feestdag van het hoogwaardig Sacrament des Altaars.

L. Laat ons, op verheven wijzen.	96
LI. Loof, tong! het heerlijk goed.	98

Navolging van het Gebed des Heeren.

LII. U, God! ons aller Vader.	99
-------------------------------	----

Navolging van de Groete des Engels.

Vergun, dat wij U groeten.	101
----------------------------	-----

Op het Feest der Kerkwijding.

LIII. Jeruzalem! o heilrijkste aller steden.	102
--	-----

Op den Feestdag van de Boodschap des Engels aan de allerheiligste Maagd Maria.

LIV. Staak, o wereld! 't angstig zuchten.	103
---	-----

Op den Feestdag van de heilige Apostelen Petrus en Paulus.

LV. Licht der lichten! dat uw stralen.	105
--	-----

- Op de Hemelvaart van de allerheiligste Maagd
en Moeder Gods Maria.*
- LVI. Wie zie 'k hier van de aard' vertrekken. 106
- Op den Feestdag van de Geboorte der allerheiligste
Maagd Maria.*
- LVII. Gij, die, in duisternis gezeten. 108
- Op den Feestdag van den heiligen Aartsengel
Michaël.*
- LVIII. Wie is als God? wie durft Hem honen? 109
- Op den Feestdag der heilige Bescherm-Engelen.*
- LIX. Zoo zal de Vorst van 's Hemels troon. 111
- Op den Feestdag van alle Heiligen.*
- LX. Christus! Heiland aller menschen! 113
- Op den Feestdag van de Onbevleete Ontvangenis
der allerheiligste Maagd Maria.*
- LXI. Laat ik rustig van u zingen. 115

**Bij den Uitgever dezès is mede
verschenen :**

Dezelfde Gezangen, zonder de noten . . .	f 0.30
Orgel- of Piano-Partij dezer Gezangen op Muzijknoten	» 1.00
Dezelfde gebonden in geheel linnen bandje.	» 1.30
De Amsterdamsche of Keulsche Missen. Eerste en tweede partij. — Iedere partij . . .	» 1.50
De Gezangen in den Vastentijd. Nieuwe uitgave	» 0.40
De verschillende Zangwijzen der <i>Salve Regina</i> . Nieuwe uitgave, vermeerderd met de <i>Alma- Redemptoris, Ave Regina Coelorum, Re- gina Coeli</i>	» 0.20
De Gezangen op Witten Donderdag en Goeden Vrijdag. (<i>Pange lingua en Vexilla regis</i> .)	» 0.20
De Vesperpsalmen op de Zon- en Feestdagen door het jaar.	» 0.15
G. A. HEINZE. — Missa N ^o . 1 voor drie Mannenstemmen met Orgel.	
Partituur	» 5.00
De drie Zangpartijen	» 2.40

Verder vindt men bij hem steeds voor-
handen eene groote verzameling van de
meest gezochte Missen, Gezangen onder de H.
Mis, de Vesper en het Lof; Graduale en Anti-
phonarium in kwarto en in octavo; enz. enz.